

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN PROBLEM ÇÖZME
BECERİLERİNİN SAĞLIK BAKIMINDA BİLGİSAYAR
KULLANIMINA YÖNELİK TUTUMLARINA ETKİSİNİN
İNCELENMESİ**

(YÜKSEKLİSANS TEZİ)

Hemşire Mine Seçir

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Arzu KARABAĞ AYDIN

HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI

KARS- 2019

T.C.
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN PROBLEM ÇÖZME
BECERİLERİNİN SAĞLIK BAKIMINDA BİLGİSAYAR
KULLANIMINA YÖNELİK TUTUMLARINA ETKİSİNİN
İNCELENMESİ**

Hemşire Mine SEÇİR

Hemşirelik Anabilim Dalı

YÜKSEKLİSANS TEZİ

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Arzu KARABAĞ AYDIN

KARS -2019

KAFKAS ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı çerçevesinde Mine SEÇİR tarafından hazırlanmış olan “**Hemşirelik Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutumlarına Etkisinin İncelenmesi**” adlı bu çalışma, yapılan tez savunması sonucunda jüri üyeleri tarafından Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmenliği uyarınca değerlendirilerek oy birliği ile kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi:17.06.2019

Adı Soyadı:

İmza:

Başkan: Doç. Dr. Gülçin AVŞAR

.....

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Arzu KARABAĞ AYDIN

.....

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Duygu BAYRAKTAR

.....

Bu tezin kabulü, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun/...../.....
gün ve/...../..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Enstitü Müdürü

III

TEŞEKKÜR

Tez çalışması süresince bana her konuda destek olan, deneyimleri ve bilgisi ile yol gösteren Değerli Hocam ve Danışmanım Sayın Dr. Öğr. Üyesi Arzu Karabağ Aydın'a,

Tez savunma sınavı jüri üyeliğinde değerli görüş ve önerileri için Sayın Doç. Dr. Gülçin Avşar ile Sayın Dr. Öğr. Üyesi Duygu Bayraktar'a,

Çalışmaya katılan Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü öğrencilerine,

Her zaman sevgilerini ve desteklerini hissettiğim aileme, arkadaşlarıma ve katkıda bulunan herkese tüm kalbimle teşekkürlerimi sunarım.

Hemşire Mine SEÇİR

III

TEŞEKKÜR

Tez çalışması süresince bana her konuda destek olan, deneyimleri ve bilgisi ile yol gösteren Değerli Hocam ve Danışmanım Sayın Dr. Öğr. Üyesi Arzu Karabağ Aydın'a,

Tez savunma sınavı jüri üyeliğinde değerli görüş ve önerileri için Sayın Doç. Dr. Gülçin Avşar ile Sayın Dr. Öğr. Üyesi Duygu Bayraktar'a,

Çalışmaya katılan Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü öğrencilerine,

Her zaman sevgilerini ve desteklerini hissettiğim aileme, arkadaşlarıma ve katkıda bulunan herkese tüm kalbimle teşekkürlerimi sunarım.

Hemşire Mine SEÇİR

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI	II
TEŞEKKÜR	III
İÇİNDEKİLER	IV
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	VI
TABLolar DİZİNİ	VII
ŞEKİLLER DİZİNİ	VIII
ÖZET	IX
ABSTRACT	X
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	4
2.1. Problem Kavramı ve Tanımı	4
2.2. Problem Çözme Kavramı ve Tanımı	4
2.3. Problem Çözme Becerisi	5
2.4. Problem Çözme Becerisine Sahip Bireylerin Özellikleri	6
2.5. Problem Çözme Süreci	7
2.6. Problem Çözme Becerilerini Etkileyen Faktörler	8
2.7. Bilişim Teknolojileri	9
2.8. Sağlık Bilişim Teknolojileri	10
2.9. Hemşirelik Bilişim Teknolojileri	11
2.9.1. Hemşirelik Uygulamalarında Bilişim Teknolojilerinin ve	12
Bilgisayarın Sağladığı Faydalar	
3. MATERYAL ve METOT	14
3.1. Araştırmanın Tipi	14
3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri	14
3.3. Araştırmanın Evren ve Örnekleme	14
3.4. Veri Toplama Araçları	15
3.4.1. Tanıtıcı Bilgiler Formu	15
3.4.2. Problem Çözme Envanteri	15
3.4.3. Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum	16
Ölçeği	

3.5. Veri Toplama Araçlarının Uygulanması	17
3.6. Verilerin Değerlendirilmesi	18
3.7. Araştırmanın Etik Boyutu	18
3.8. Araştırmanın Sınırlılıkları	19
4. BULGULAR	20
5. TARTIŞMA	36
6. SONUÇ ve ÖNERİLER	49
6.1. Sonuçlar	49
6.2. Öneriler	50
7. KAYNAKLAR	52
8. EKLER	60
EK-1: Tanıtıcı Bilgiler Formu	60
Ek-2: Problem Çözme Envanteri	62
Ek-3: Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği	64
Ek-4: Problem Çözme Envanteri Kullanımı İzin Yazısı	66
Ek-5: Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Kullanımı İzin Yazısı	67
Ek-6: Kafkas Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurulu İzin Yazısı	68
Ek-7: Kafkas Üniversitesi Kurum İzin Yazısı	69
9. ÖZGEÇMİŞ	70

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

PÇE	Problem Çözme Envanteri
SBBKYTÖ	Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği
PÇB	Problem Çözme Becerileri
SBBKYT	Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum
KW	Kruskal Wallis-H
Z	Mann-Whitney U

VII

TABLO DİZİNİ

Tablo 3.1.	Problem Çözme Envanteri Alt Boyutları ve Maddelerin Dağılımı	16
Tablo 3.2.	Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Değerlendirilmesi	17
Tablo 4.1.	Hemşirelik Öğrencilerinin Tanıtıcı Özelliklerine Göre Problem Çözme Envanteri ve Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Puanları Dağılımı	21
Tablo 4.2.	Hemşirelik Öğrencilerinin Öğrenme Sürecinde Algıladıkları Engellere Göre Problem Çözme Envanteri ve Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Puanları Dağılımı	24
Tablo 4.3.	Hemşirelik Öğrencilerinin Mesleği Tercih Etme Nedenlerine Göre Problem Çözme Envanteri ve Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Puanları Dağılımı	26
Tablo 4.4.	Hemşirelik Öğrencilerinin Mezuniyet Sonrasında Yapılan Planlarına Göre Problem Çözme Envanteri ve Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Puanları Dağılımı	28
Tablo 4.5.	Hemşirelik Öğrencilerinin Bilgisayar Kullanımına İlişkin Değişkenlerine Göre Problem Çözme Envanteri ve Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Puanları Dağılımı	30
Tablo 4.6.	Hemşirelik Öğrencilerinin Problem Çözme Envanteri Alt Boyutları Puan Ortalamaları	33
Tablo 4.7.	Hemşirelik Öğrencilerinin Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Alt Grup Puanları Dağılımı	34
Tablo 4.8.	Problem Çözme Envanteri ve Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Puanları Arasındaki İlişki (Korelasyon Katsayısı)	35

VIII

ŐEKİL DİZİNİ

Grafik 4.1.	Problem Çözme Envanteri Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları	34
Grafik 4.2.	Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Alt Grup Puanları Dağılımı (Yüzdelik)	35

ÖZET

Hemşirelik Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutumlarına Etkisinin İncelenmesi

Amaç: Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerilerinin sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarına etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Materyal ve Metot: Çalışma tanımlayıcı-kesitsel olarak yapılmıştır. Çalışmanın uygulaması 3-7 Aralık 2018 tarihinde Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde bulunan 587 (%73) gönüllü öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak; Tanıtıcı Bilgiler Formu, Problem Çözme Envanteri (PÇE) ve Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği (SBBKYTÖ) kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ölçek toplam puanları, ölçek alt boyut ve alt grup puan ortalamaları hesaplanmış, tanımlayıcı özelliklerin sayı ve yüzdelikleri alınmış, Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis-Htestleri, ilişkiyi belirlemek için Spearman Korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin % 61.0'inin kadın ve yaş ortalamasının 20.66±1.79 olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin günde ortalama 4.57±3.19 saat internette zaman harcadıkları belirlenmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin PÇE toplam puan ortalaması 93.41±18.73 olarak bulunmuştur. SBBKYTÖ toplam puan ortalaması 8.36±9.58 olarak bulunmuş olup öğrencilerin %64.7'sinin bilgisayarın yararlılığının farkında olduğu ve sağlık bakımında bilgisayar kullanımı konusunda gerçekçi bir görüşe sahip oldukları 4. grupta yer aldığı belirlenmiştir. PÇE ile SBBKYTÖ arasında pozitif yönde zayıf anlamlı bir ilişki bulunmuştur (p=0.000, r=-0.363).

Sonuçlar: Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerilerinin sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarını pozitif yönde etkilediği tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: problem çözme becerileri, sağlık bakımında bilgisayar kullanımı, bilgisayara yönelik tutum, hemşirelik öğrencileri, hemşirelikte bilgisayar kullanımı

ABSTRACT

Investigation of the Effects of Problem Solving Skills of Nursing Students on Their Attitudes towards Computer Use in Health Care

Purpose: The purpose of this study is to investigate the effects of problem solving skills of nursing students on their attitudes towards computer use in health care.

Material and Method: The study was conducted as a descriptive and cross-sectional study. The study's implementation was carried out on 3-7 December 2018 with 587 (73%) volunteering students from Kafkas University Faculty of Health Sciences Nursing Department. As a data collection tool; Introductory Information Form, The Problem Solving Inventory (PSI) and Pretest for Attitudes toward Computers in Healthcare (P.A.T.C.H. Assessment Scale) were used. For data evaluation; scale total scores, scale sub-dimension and sub-group mean scores were calculated, numbers and percentages of descriptive features were taken, Mann-Whitney U and Kruskal Wallis-H tests were used and Spearman Correlation analysis was used to determine the relationship.

Results: In the study, it was determined that 61.0% of nursing students were women and the average age was 20.66 ± 1.79 . It was detected that the students spent an average of 4.57 ± 3.19 hours on the internet per day. Total PSI score average of nursing students was found as 93.41 ± 18.73 . Total P.A.T.C.H. Assessment Scale score average was found as 8.36 ± 9.58 , and it was determined that 64.7% of students are aware of the usefulness of computers and have a realist perspective on computer use in health care, which puts them in the 4th group. There was a positively low significant relationship between PSI and P.A.T.C.H. Assessment Scale ($p=0.000$, $r=-0.363$).

Conclusion: In the study, it was determined that problem solving skills of nursing students have positive effects on their attitudes towards computer use in health care.

Keywords: problem solving skills, computer use in health care, attitude towards computer, nursing students, computer use in nursing

1. GİRİŞ

Hemşireler değişimin sürekli ve hızlı olduğu tempolu çalışmayı gerektiren ortamlarda hizmet sunmaktadırlar (Jones 2005). Farklı gereksinimleri olan hastalara hemşirelik sürecinin tanı koyma, girişimde bulunma ve sonuç kriterleri ile değerlendirme yapma basamaklarını kullanarak bakım vermektedirler (Kelleci ve ark. 2011). Hemşirelerin klinik ortamlarda karmaşık, benzersiz ve yüksek riskli hasta bakımını yönetmede hızlı karar vermeleri gerekmektedir (Jones 2005, Kim ve Choi 2014). Etkili ve hızlı klinik karar vermeleri gereken hemşireler, hastaların sorunlarını zamanında çözerek bireye özgü kaliteli bakım vermek için problem çözme becerilerini kullanmaktadırlar (Kelleci ve ark. 2011). Bu nedenlerle günümüzde klinik ortamlarda hemşirelerin gelişmiş problem çözme becerilerine sahip olmaları için yaratıcı, analitik ve eleştirel düşünebilmeleri önem arz etmektedir (Kim ve Choi 2014).

Problem çözme becerisi, hemşirelerin güvenli ve kaliteli bakım verebilmelerinde önemli olan klinik karar vermeyi ve hemşirelik girişimlerini etkileyen profesyonel hemşirelik becerilerinden birisidir (Yılmaz ve ark 2009, Partlak Günüşen ve Üstün 2011, Kim ve ark. 2015).

Problem çözme ve eleştirel düşünme becerileri tüm hemşirelik uygulamalarının temelini oluşturmaktadır. Gelecekte diğer sağlık profesyonelleri ile birlikte çalışarak hastaya bakım verecek hemşirelik öğrencilerinin bu becerileri yetkin bir şekilde kullanmaları onları gerçekçi güvenli bir klinik ortamda prova etmelerine verilen fırsatları değerlendirmeleriyle mümkün olmaktadır (Burns ve ark. 2010). Öğrenciler mesleki eğitimlerinde yer alan derslerin gereği olan gerçek klinik ortamlardaki uygulamalarında problem çözme becerilerini artırmalarına katkı sağlayacak kayıp ve ölüm olaylarına, acı çeken ve ümitsizlik yaşayan hastaların olumsuz duygularına tanıklık etmekle birlikte insan sağlığını korumada ve yükseltmede bakım sorumluluğunu paylaşmaktadırlar (Yüksel ve Öz 2018).

Hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerilerini geliştirmeleri, hemşirelik eğitimi temel derslerinin bir parçası olarak düşünüldüğünden (Jun ve Lee 2017) hemşirelik müfredatlarının problem çözme becerilerini artıracak içerik ve nitelikte olması istenmektedir (Kim ve Choi 2014, Jun ve Lee 2017). Böylece

hemşirelik öğrencilerinin temel bir dünya görüşü kazanarak ve bakış açılarını genişleterek mezun olmaları sağlanacaktır (Elkin ve Karadağlı 2015).

Hemşirelik öğrencilerinde yapılan ulusal ve uluslararası araştırmalarda problem çözme becerilerinin eğitim ve uygulamalarla geliştirilebilir bir beceri olduğu (Yoo ve Park 2015, Argaw ve ark. 2017, Kim ve ark. 2017, Bruce ve ark. 2018), kendi kendine öğrenmeye hazır bulunuşluk ve akademik öz yeterlilik (Zhang ve ark. 2018), sosyal anksiyete (Jun and Lee 2017), yaşam boyu öğrenme eğilimleri (Ilıman 2017), intihar düşüncesi (Carlbring ve ark. 2018), eleştirel düşünme (Choi ve ark. 2014) ile ilişkili olduğu ayrıca bazı bağımsız değişkenlerden de (Koç ve ark. 2015) etkilendiği görülmektedir.

Üniversite öğrencilerinin problem çözme becerilerine sahip olmaları sorunlar karşısında çözüme ulaşmalarını sağladığı gibi bilgiye ulaşma yollarını edinmelerini de sağlamaktadır (Mertoğlu ve Öztuna 2004). Bu yönde hemşirelik uygulamalarında bilgiye ulaşma araçlarından biri olan bilgisayarın kullanımı gün geçtikçe daha da yaygınlaşmakta ve sağlık bakımındaki gerekli bileşenlerden biri haline gelmektedir (Bilgiç ve Şendir 2014). Sağlık bakım alanlarında kullanımının yaygınlaşması ve sağladığı faydalar nedeniyle sağlık bakımı giderek teknolojiye bağımlı hale gelmekte (Işık ve Akbolat 2010) bu nedenle de hemşirelerin işlerini başarıyla yürütebilmeleri için uygun bilgi teknolojisini kullanma becerilerine sahip olmaları gerekmektedir (Dall 2014). Bu bağlamda profesyonel hemşirelik uygulamalarının merkezi bir parçası olan klinik bilgi sistemleri gibi teknolojileri kullanan (Abraham ve Abdeldafie 2017) geleceğin hemşire adaylarını yetiştirecek öğretim üye ve elemanlarının, sınıflarda ve uygulama alanlarındaki teknolojik değişimleri takip etmeleri gerekmektedir (Gonen ve Lev-Ari 2016). Lisans eğitimi veren kurumlarda klinik öncesi derslerin simülasyonların, video oyunlarının ve diğer teknolojik yardımların giderek daha fazla kullanıldığı öğrenme laboratuvarlarında (Kihnula 2017), 3-D, telesağlık, e-öğrenme gibi yöntemlerden (Skiba ve ark. 2008) faydalanılarak yürütülmesi önerilmekte böylece hemşirelik öğrencilerini gerçek klinik ortamlara hazırlayarak, teorik ve uygulama arasındaki boşluğu kapatmalarına katkı sağlamaktadır (Şenyuva 2019).

Ulusal ve uluslararası literatüre bakıldığında hemşirelerin sağlık bakımında bilgisayar kullanımına ve sağlık bilgi sistemlerine/teknolojilerine hasta kayıt

sistemlerine karşı olumlu tutuma sahip oldukları, bu tutumda alınan bilgisayar eğitiminin, önceki bilgisayar kullanma deneyiminin etkili olduğu görülmüştür (Alquraini ve ark. 2007, Huryk 2010, Gürdaş Topkaya 2013, Dall 2014, Kaçan Softa ve ark. 2014, İfinedo 2015, Çakırlar 2016). Ayrıca hemşirelik öğrencilerinin de sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarının olumlu olduğu (Atay ve ark. 2014), temel bilgisayar eğitiminin bilgisayara yönelik tutum üzerinde etkili olduğu (Vijayalakshmi ve ark. 2014), klinik karar verme becerileriyle ilişkili olduğu (Özen ve ark. 2017) araştırma sonuçlarına rastlanırken öğrencilerin teknolojik ekipmanlara karşı korku ve stres duydukları (Karaveli Çakır 2017) da belirtilmektedir.

Yapılan ulusal ve uluslararası literatür taraması sonucunda hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerilerinin sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarına etkisini inceleyen herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Gerçekleştirilen bu çalışmanın literatürdeki bu boşluğu doldurmaya yardımcı olacağı düşünülmektedir. Bu çalışma önceden tahmin edilemeyen sorunların yaşandığı klinik ortamlarda hemşirelik eğitimi devam eden öğrencilerin problem çözme becerilerinin sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarına etkisini incelenmek amacıyla yapılmıştır. Bu çalışmadan elde edilen sonuçların mezun bir hemşirede bulunması gereken analiz ve sentez yapma, hasta bakımında uygun teknolojileri kullanma, kaliteli hasta bakımı sunma ve hemşirelik mesleğinin profesyonel bir üyesi olarak çalışma gibi özelliklere sahip hemşirelerin yetiştirilmesinde yol gösterici olacağına inanılmaktadır. Çalışmanın araştırma soruları aşağıda yer almaktadır:

1. Hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerilerini etkileyen faktörler nelerdir?
2. Hemşirelik öğrencilerinin sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarını etkileyen faktörler nelerdir?
3. Hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerileri sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutumları arasında ilişki var mıdır?

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Problem Kavramı ve Tanımı

Problem denilince akla ilk olarak matematik problemleri gelse de; problem günlük hayatımızda her gün karşımıza çıkan karmaşık, sıkıntılı ve istenmeyen durumları ifade eden bir kavramdır (Yalçın ve ark. 2010, Kanbay 2013). Problemin eşanlamlısı olan sorun kelimesi TDK'ya göre "araştırılıp öğrenilmesi, düşünülüp çözümlenmesi, bir sonuca bağlanması gereken durum, mesele" olarak açıklanmaktadır (www.tdk.gov.trErişim Tarihi: 8 Mayıs 2019). Problem kelimesinin literatürde pek çok tanımı bulunmaktadır.

Hepner'a (1982) göre problem bireyin içinde bulunduğu engelleyici bir duruma verdiği tepkidir (Nazlı 2013).Morgan (1995)'a göre problem, kişinin bir hedefe ulaşma uğraşında engelle karşılaşması sonrasında girdiği çatışmadır (Akyol 2019). Heppner ve Krauskopf'a (1987) göre problem günlük hayatta karşılaşılan problemler ve psikolojik içerikli sıkıntılardır (Gölgeleyen 2011).

Problem; bireyin bir hedefe ulaşmasındaki engellerle çatışma durumunun ortaya çıkardığı zihinsel dengesizlik (Yılmaz ve Aktürk 2017) ve karmaşık sonucu belirsiz bir tartışma ya da düşünme meselesi (Senemoğlu 2011) şeklinde tanımlanmaktadır. Aynı zamanda problem bireysel ve toplumsal yaşamımızı geliştirmek amacıyla yapılan girişimlerin itici gücüdür (Nazlı 2013).

2.2. Problem Çözme Kavramı ve Tanımı

John Dewey, problem ve çözme terimlerini bir araya getiren ilk araştırmacıdır. Dewey'e göre problem çözme, öğrenmenin yaşadığımız dünyada bizim için anlamlı olan gerçek problem durumlarını başarılı bir biçimde çözerken kazandığımız "deneyimlerin" ve "yapıp ettiklerimizin" neticesinde olarak ortaya çıktığıdır (Arkan 2011, İlman 2017, Akyol 2019).

Heppner ve Krauskopf'a (1987) göre problem çözme bilişsel davranışsal bir süreç olup, problemlerle başa çıkma kavramı ile eş anlamlıdır ve dışsal kaynaklı olabileceği gibi içsel kaynaklı da olabilir. Ayrıca problem çözme üç öğeden oluşmaktadır. Bunlar; problemin nitelikleri, bireyin problem çözme basamaklarını kullanabilme durumu ve problemi çözecek bireyin kişilik özellikleridir (Arkan 2011, Gölgeleyen 2011, Polat 2013).

AlexOsborn'a göre yaratıcı problem çözmeye, bir idea ile sonlanmaz tersine yeni başlamış olur ve sorun, düşünce ve çözüm bulma aşamalarından oluşur (Nazlı 2013, Ilıman 2017).

Bu tanımlardan yola çıkarak problem çözmeyi, karşılaşılan bir engel karşısında geçmiş deneyimlerle var olan becerileri birleştirip, çözüm yolları geliştirme ve içinden en iyisini seçerek engeli aşma olarak tanımlayabiliriz.

2.3. Problem Çözme Becerisi

Bireyler günlük hayatlarında pek çok problemle karşılaşır. Bu nedenle problem çözme becerisini kazanmak bireylerin hayatları boyunca ihtiyaç duyacakları en önemli gereksinimlerden biri haline gelmektedir (Arkan 2011). Her insanın problemi algılaması ve çözüm üretme şekli farklılık gösterse de (Koçak 2017) temelde bütün problemler, problem çözme ihtiyacını hissetme ve çözüm yollarından herhangi birine karar verilmesi bileşenlerinden oluşmaktadır (Şahin 2004).

Problem çözme becerisi iyi bir düşünme eyleminin yanında üst düzey beceri gerektiren bilişsel ve davranışsal hareketlerden oluşan bir süreç olup, hayatın tümünde kazanılan bir beceridir ve büyümenin ayrılmaz bir parçasıdır (Polat 2013, Bakioğlu ve ark. 2015, Ilıman 2017, Akyol 2019). Aynı zamanda bireyin birey olma sürecinde sağlıklı bir şekilde yaşamını devam ettirebilmesi ve çevresi ile baş etme sürecinde aktif rol oynayan, gelişmesinde pratik yapma becerisinin etkili olduğu, öğrenilebilen becerilerdendir (Şahin 2004, Akyol 2019).

Her birey problemlerle karşılaşmakta ancak her birey bu problemlerle etkili şekilde baş edememektedir. Bireylerin problem çözmeye engel olan durumlar genellikle bireyin problemi kendi sorumluluğu olarak algılamaması, araştırma isteklerinin yetersiz olması ve problemi çözmek için çaba göstermemesidir (Yüksel 2015, Ilıman 2017).

Problem çözme becerilerine sahip olan ve olmayan bireylerin özellikleri karşılaştırıldığında, Heppner ve Petersen'a (1982) göre problem çözme becerisine sahip olan bireyler kendilerini daha sık güçlendirerek duygusal anlamda kendilerini suçlamayı değil problemi çözmeyi tercih etmektedirler. Problem çözme becerisi yetersiz olan bireyler ise gerçek yaşam problemi süresince, problemleri çözmeyi tercih etmenin yerine duygusal aktiviteler üzerinde yoğunlaşmaktadırlar. Heppner ve

Anderson da (1985) problem çözme becerisine sahip olmayan bireylerin düşük bir benlik kavramına sahip olduklarını, daha çok duygulara yönelik problem yaşadıklarını, problemlerini yardım almadan çözemediklerini, diğer bireyleri anlamakta zorlandıklarını, güvensiz, kaygılı ve endişeli hissettiklerini ileri sürmüşlerdir (Gölgeleyen 2011).

2.4. Problem Çözme Becerisine Sahip Bireylerin Özellikleri

Çoğu birey problem çözme becerisine doğuştan sahip olduklarını düşünseler de problem çözmek için gereken bilgilerin tamamına önceden hakim olamazlar (Şahin 2004). Bireyler geçmiş yaşantılarından şimdiki yaşamlarına kadar yaşamın her anında karşılaştıkları problemleri çözmek için kullandıkları çözüm yollarını bir sonraki problem için birikim olarak kullanırlar (Durmuş 2016). Bu problem çözenin, düşüncelerin, birikimlerin ve deneyimlerin harekete dönüştürüldüğü bilişsel bir eylem olduğunun göstergesidir (Gölgeleyen 2011). Bundan dolayı problem çözmek için eyleme geçen bireylerde bulunan özellikler, problemin çözüm sonucuna etki edebilir.

Problem çözme becerisi yüksek bireyler;

- Motivasyonu yüksek,
- Karar verme yeteneği gelişmiş,
- Bilimsel yöntemleri etkili kullanan,
- Problemlere sistematik yaklaşan,
- Sorunları daha iyi anlayıp kavrayabilen,
- Objektif bakış açısına sahip,
- Sorumluluk duygusu gelişmiş,
- Alternatif fikirler üretebilen,
- Dikkatli,
- Yenilikçi,
- Kendini iyi ifade eden,
- Eleştirel düşünceye sahip,
- Bilişsel becerilere sahip,
- Cesaretli ve maceracı,

- Gözlem yapma, yorumlama, değerlendirme ve özetleme gibi yeteneklere sahiptirler (Durmuş 2016, İlman 2017, Akyol 2019).

2.5. Problem Çözme Süreci

TDK'ya göre süreç kelimesi “aralarında birlik olan veya belli bir düzen veya zaman içinde tekrarlanan, ilerleyen, gelişen olay ve hareketler dizisi” olarak tanımlanmıştır (www.tdk.gov.trErişim Tarihi: 8 Mayıs 2019).

Problem çözme süreci ise problem ve engelleri ortadan kaldırma süreci olarak tanımlanabileceği gibi daha geniş tanımla problemin belirlenmesi, verilerin toplanması, gereken girişimlerin uygulandığı ve girişimlerin sonuçlarının değerlendirildiği bir süreçtir (Taşcı 2005, Koçak 2017). Başarılı bir problem çözme süreci için güven, zaman, enerji ve temel iletişim becerileri gerekmektedir (Elkin ve Karadağlı 2015).

İçinde bulunulan mevcut durum ile olması arzu edilen durum arasında bir farklılık algısı söz konusu olup problemin belirlenmesiyle problem çözme süreci başlamış olur (Polat 2013). Bunun takibinde problemin anlaşılabilmesi için gerekli bilgiler toplanır, problemle ilgili veriler en uygun şekilde düzenlenir ve çeşitli çözüm yolları belirlenir. Problemin çözülmesi için en uygun çözüm yoluna karar verilir ve bu yolla belirlenen problemin çözümü gerçekleştirilip sonucu değerlendirilir (Kanbay 2013).

Sullivan ve Decker'a göre problem çözme süreci 8 basamaktan oluşmaktadır:

- Problemi anlama
 - Veri toplama
 - Verilerin analizi
 - Çözüm geliştirme
 - Sonuçları gözden geçirme
 - Karar verme
 - Kararı uygulama
 - Çözümü değerlendirme (Sullivan ve Decker 2001'den aktaran Tercanlı 2011).
- Literatürde problem çözme aşamaları farklı şekillerde ele alınmıştır. Problem çözme sürecinde genel olarak kabul gören 4 aşama ise şu şekildedir:
- Problemi anlama
 - Çözüm için plan yapma

- Planı uygulama
- Sonuçları değerlendirme

Problemi anlama

Problem çözüme sürecinin en önemli noktası problemin tanımlanmasıdır. Bir problemin çözülmesinde ilk adım problemin amacının belirlenmesidir. Bu aşama problemin ne olduğuna ve ne yapılması gerektiğine karar verilmesini, araç-amaç analizinin yapılmasını, gerekli bilginin gereksizden ayrılmasını sağlar ve bu aşamanın doğru uygulanması problem çözümü için plan yapmayı kolaylaştırır (Taşçı 2005, Senemoğlu 2011).

Çözüm İçin Plan Yapma

Bu aşama seçeneklerin oluşturulması, oluşturulan seçeneklerin olumlu-olumsuz yönlerinin değerlendirilmesi ve seçeneklerden çözüm yolu olabilecek herhangi birini seçme süreci olarak tanımlanmaktadır (Taşçı 2005, Tercanlı 2011, İlman 2017)

Planı Uygulama

Karar verilen eylemin uygulandığı aşamadır. Uygulama dikkatli bir şekilde yapılmalı, ayrıntıları izlenmeli, ortaya çıkabilecek engellere yönelik dikkatli olunmalı ve uygun süreler ayarlanmalıdır (Taşçı 2005, Senemoğlu 2011, Koçak 2017).

Sonucun Değerlendirilmesi

Bu sonuncu aşamada ise seçenek uygulandıktan sonraki süreci kapsar. Aynı zamanda problemin ortadan kaldırılıp kaldırılmadığı veya ne ölçüde çözümlendiği değerlendirilir. Eğer istenen sonuca ulaşılammış ise diğer aşamalara geri dönülerek gerekli düzenlenmeler yapılmalı ve tekrar denenmelidir (Senemoğlu 2011).

2.6. Problem Çözme Becerilerini Etkileyen Faktörler

Problem çözme becerilerini etkileyen etmenler pek çok farklı şekilde incelenmiştir. Ancak genel olarak ele alınan faktörler şu şekildedir:

- ***Geçmiş yaşantı ve deneyimler***; Bireylerin geçmiş yaşantılarındaki deneyim ve tecrübeleri problem çözme becerilerini etkileyen en önemli faktörlerden biridir. Kişinin geçmişte karşılaştığı problemler sonucundaki deneyimleri yeni problemler karşısındaki tutum ve davranışlarını etkileyecektir. Birey

başarılı stratejiler kullandıysa benzer durumlar karşısında da aynı çözüm yolunu kullanacak başarısız oldu ise de farklı çözüm yolları planlayacaktır.

- **Kişisel özellikler;** Her birey çevresinde meydana gelen olaylardan farklı şekillerde etkilenmekte ve kendine özgü tepkiler verme eğilimindedir.
- **Duygu ve düşünceler;** Bireyin duygularının kişilerarası sorunların çözümünde doğrudan bir etkisi olup olumsuz yönelimler problem çözme becerilerini olumsuz yönde etkilerken olumlu düşüncelerle probleme yaklaşılması problem çözme de başarılı olmayı sağlayacaktır (Tercanlı 2011, İlman 2017).

Problem çözme becerilerini etkileyen diğer etmenler ise şunlardır:

- Özgüven
- Yaş
- Sorumluluk duygusu
- Gelişim ve olgunlaşma düzeyi
- Yetiştigi sosyo-kültürel çevre
- Anne-baba tutumu
- Bireysel farklılıklar
- Sosyo-ekonomik düzey
- Problemler hakkında bilgi düzeyi (Nazlı 2013, Durmuş 2016).

2.7. Bilişim Teknolojileri

TDK, bilgiyi insan zekâsının çalışması sonucu ortaya çıkan düşünce ürünü olarak tanımlarken, bilişim kavramını insanoğlunun teknik, ekonomik ve toplumsal alanlardaki iletişiminde kullandığı ve bilimin dayanağı olan bilginin özellikle elektronik makineler aracılığıyla düzenli ve akla uygun bir biçimde işlenmesi bilimi olarak tanımlamıştır (www.tdk.gov.trErişim Tarihi: 10 Mayıs 2019). Aynı zamanda bilişim; teknik altyapısını teknolojiden alan, verinin toplanması, saklanması, işlenmesi, analizi, dağıtılması, yeniden kullanılması, karşılaştırılması vb. faaliyetlerin, sosyal, ekonomik, toplumsal alanlardaki bilgi kaynaklarının teknik ve donanımsal olarak işlenmesi ve sunulmasını ifade eder (Öner 2014, Kalkan 2015).

Tarih boyunca bilgi birikimiyle hareket eden insanoğlu, gerekli bilgisinin olduğu ancak gücünün yetersiz kaldığı durumlarda bu yetersizlikle baş etmeye

yönelik uğraşlarda bulunmuş bu da teknolojik gelişmeleri beraberinde getirmiştir (Kalkan 2015). Teknoloji; bir sanayi dalı ile ilgili yapım yöntemlerini, kullanılan araç, gereç ve aletleri, bunların kullanım biçimlerini kapsayan uygulama bilgisi, uygulayım bilimidir(www.tdk.gov.tr Erişim Tarihi: 10 Mayıs 2019). Ayrıca teknoloji belirli bir alandaki bilimsel bilginin, insan yaşantısına hizmet amacıyla endüstride, ticarete, tıpta ve diğer alanlarda uygulanmasını olarak da tanımlanmaktadır (Kalkan 2015).

Bilişimde kullanılan bütün araç gereçlerin oluşturduğu sistem olan bilişim teknolojisi aynı zamanda bilginin en hızlı şekilde elde edilmesi, işlenmesi, depolanması, iletilmesinde kullanılan araçlar ve organizasyondaki bu araçların karar verme süreci ve diğer süreçler üzerindeki etkisidir (www.tdk.gov.tr Erişim Tarihi: 10 Mayıs 2019, Kalkan 2015, Zorlu 2018). Temel olarak bilişim teknolojileri, veri toplama, bilgileri oluşturma ve kullanma aşamasında teknolojinin kullanılmasıdır (Güleş 2003).

Bilişim teknolojileri, ülkelerin yeni olanaklara kavuşmasında, gelişmesinde önemli ve gerekli bir faktördür (Uysal 2017). Ayrıca bilişim teknolojileri sayesinde bilgiye verilen önem artmış, bu sayede de bilgi artık daha etkili kullanılabilmekte ve daha hızlı şekillerde iletilebilmektedir (Güleş 2003).

2.8. Sağlık Bilişim Teknolojileri

Hızla bilgi toplumu ve bilgi endüstrisine dönüşen günümüzde dünyasında, bilgiye sahip olmak, bilgiyi yapılacak işin hedefleri doğrultusunda kullanmak en büyük güçtür (Zorlu 2018). Bu güce ulaşmak için bilgilerin etkin bir biçimde işlenmesiyle birlikte dünyada erişilemeyecek yer kalmamış, ekonomik, kültürel, sosyal, teknolojik, politik ve çevresel denge ile küresel bütünleşmenin artmasıyla küreselleşme meydana gelmiştir (Öner 2014).

Bilgi edinme, işleme koyma, yayma ve planlama, yürütme, karar ve destek faaliyetlerinde ve süreçlerinde teknolojik imkanları kullanma, işletmelerin en büyük hedeflerinden biri haline gelmiştir (Zorlu 2018). Bu işletmelerin başında sağlık alanındaki işletmeler gelmektedir. 21. yüzyıla uygun sağlık işletmelerinin oluşturulmasında bilişim teknolojilerine yönelik donanımların aktif kullanılması

çağdaş bir anlayışla yönetilen, tanı ve tedavide bilgi ve akılı ön planda olduğu hastanelerin oluşturulmasında etkili olacaktır (Bulun 2001).

Sağlık bilişimi, bilişim teknolojilerini sağlık alanına entegre etmeyi ve bu alanda en verimli şekilde kullanmayı sağlamaktadır (Öner 2014, Çakırlar 2016). Ayrıca sağlık bilişimi; sağlık hizmetlerinin yönetimi ve sunumuna ilişkin bilgilerin üretilmesi, iletilmesi ve etkin biçimde işlenmesi (donanım, yazılım, yöntem, yönergeler vb.) için kurulan bilişimlerin tamamıdır (Gürdaş Topkaya 2013). Sağlık sektöründe yer alan kurumlar sağlık bilişim sistemlerinden faydalanarak; sağlık bakımında verimlilik ve kaliteyi artırma, sağlık hizmetlerini yönetme, bilgileri kayıt etme, verileri kullanarak değerlendirme, hizmet alanını genişletme ve kaynakları daha iyi yönetmeyi sağlar (Ömürbek ve Altın 2009, Koç 2013).

Günümüzde sağlık kurumları bilişim teknolojilerinden, yönetim hizmetleri, hasta verilerinin saklanması, hastalıkların teşhis edilmesi, hastalık ve tedavi yönetimi, hekimlerin hastayla ilgili vereceği kararların desteklenmesi, hemşire ve hekimlerin yapacağı işlerde rehberlik, laboratuvar hizmetleri, ilaç takip işlemleri ve daha pek çok alanda yararlanmaktadır (Koç 2013).

Sağlık bilişim sistemleri klinik bilgi sistemleri ve teşhis ve tedavi sistemleri olarak sınıflandırılabilir (Çakırlar 2016). Klinik bilgi sisteminin başlıca bileşenleri şu şekildedir:

- Elektronik Sağlık Kayıtları
- Klinik Karar Destek Sistemleri
- Hastane Bilgi Sistemleri
- Tıbbi Görüntü Yönetim ve Depolama Sistemleri
- Klinik Karar Destek Sistemleri
- Teletıp
- Hemşirelik Bilgi Sistemleri (Türkoğlu 2010, Öner 2014, Çakırlar 2016).

2.9. Hemşirelik Bilişim Teknolojileri

Sağlık kuruluşlarında verilerin kullanılması ve bilgiye dönüştürülmesinde bilişim teknolojilerinden faydalanılmaktadır (Köksal ve Esatoğlu 2005). Bu bilişim teknolojilerinin niteliği ve düzeyi çalışma, iş yapma biçimi ve yönetim üzerinde etkiye sahip olup çalışma yaşam kalitesini de etkilemektedir (Yücel ve Erkut 2003).

Sağlık bilişim teknolojilerinin kullanıldığı kurumlarda hizmet veren sağlık ekibinin tüm üyeleri gelişen teknolojiye ayak uydurmak ve verdikleri hizmetlerde sağlık bilişiminden faydalanmak zorundadırlar (Gürdaş Topkaya 2013).

Sağlık bakım ekibinin profesyonel üyelerinde olan hemşireler hastaya doğrudan bakım verirken, ihtiyaçları belirlerken, nerede, ne zaman, hangi malzemenin kullanılacağına karar verirken bilgi ve becerilerinin yanı sıra teknolojik ekipmanlardan da faydalanmaktadırlar (Köse 2011). Bu nedenle kaliteli bakımın sağlanmasında ve hemşirelik bilgi ve teoriğinin geliştirilmesinde hemşirelerin en son bilimsel bilgilere erişiminin olması ve teknolojik ekipmanları kullanabilmeleri çok önemlidir (<http://nursing-informatics.com/process.html> Erişim Tarihi: 12 Mayıs 2019).

Hemşirelik bilişimi, hemşirelik uygulamalarını, eğitimini, araştırmasını ve yönetimini desteklemek için verilerin, hemşirelik bilgisinin işlenmesinde kullanılmak üzere geliştirilmiştir. Ayrıca hemşirelik bilişimi, bilgisayar, bilgi ve hemşirelik bilimleri üçlü entegrasyonundan oluşmaktadır. Bu entegrasyonla, hemşirelik bakım süreçlerinin hem klinik hemde idari açıdan desteklenmesi, bilgiye ulaşması, verilerin elde edilmesi, kullanılması, kayıt altına alınması ve saklamasını sağlanmış olunur (<http://nursing-informatics.com/process.html> Erişim Tarihi: 12 Mayıs 2019, Saluvan 2015).

Hemşirelik bilişim sistemleri; hemşire dökümantasyon sistemi, hemşire karar destek sistemleri, anımsatıcılar, uyarıcılar ve çağrı sistemleri ve hasta takip ve izlem sistemlerinden oluşmaktadır (Türkoğlu 2010).

2.9.1. Hemşirelik Uygulamalarında Bilişim Teknolojilerinin ve Bilgisayarın Sağladığı Faydalar

Bilişim teknolojilerinin ve hemşirelik bilişim sistemlerinin en aktif kullanım ürünü olan bilgisayarlar hemşirelik uygulamalarında pek çok kullanım kolaylığı sağlamaktadır:

- Hemşireler arasında, hemşire-hasta arasında ve hemşire ile diğer ekip üyeleri arasında iletişimi daha sağlıklı hale getirerek yanlış anlamaları ve veri ya da ileti kayıplarını ortadan kaldırmayı veya en aza indirmeyi sağlar.

- Hemşirelik girişimlerinin ortak bir terminolojiyle anlaşılır şekilde kaydedilmesini sağlar.
- Hemşirelik bilişiminin bir parçaları olan hemşire dökümantasyon sistemi, hemşire karar destek sistemleri, anımsatıcılar, uyarıcılar ve çağrı sistemleri, hasta takip ve izlem sistemlerinin bilgisayarda kullanılması sayesinde klinik karar vermede, evrak ve kayıt işlerinde kolaylık sağlamanın yanında zaman tasarrufu sağlayarak hastaya ayrılan bakım süresini uzatır.
- Hastane içerisinde kullanılan her türlü formun (tetkik istem, epikriz, doktor ve hemşire order vb.) sistem üzerinden düzenlenerek takip edilmesini sağlar, tedavi hatalarını ve eksiklerini önler.
- Hastaya ait sağlık kayıtlarının saklanabilmesi ile hastalık geçmişleri hakkında bilgi erişimini sağlar. Bu sayede uygulanan girişimlerin daha hızlı planlanması ve uygulanması sağlanır.
- Hemşirelik hizmetlerinde kalite yönetimini sağlar.
- Hemşirelik bakım planlarını standart hale getirir. Ayrıca bilgisayar ortamına uyarlanmış uygun bakım planları kullanılarak bakım kalitesinin artırılmasını sağlar (Türkoğlu 2010, Köse 2011, Gürdaş Topkaya 2013, Mutluay ve Özdemir 2014, Öner 2014).

Kısaca özetleyecek olursak sağlık ekibinin profesyonel üyelerinden biri olan hemşirelerin, sağlık ve hemşirelik bilişiminde bir araç olarak bilgisayarı aktif kullanmaları kayıt güvenliği, zaman tasarrufu, iş yükünün azalması gibi faydalar sağlayacaktır (Özkul Özel ve ark. 2014).

3. MATERYAL VE METOT

3.1. Araştırmanın Amacı ve Türü

Araştırma, hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerilerinin sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarına etkisinin incelenmesi amacıyla tanımlayıcı-kesitsel olarak yapılmıştır.

3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri

Araştırma Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde yapılmıştır. Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, ilk olarak 02 Mayıs 1996 tarih ve 22805 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan karar ile 22 Kasım 1996 tarihinde Sağlık Bakanlığı ile Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı arasında imzalanan protokol kapsamında kurulan 79 Sağlık Yüksekokulundan biridir. Kars Sağlık Yüksekokulu 1998-1999 Eğitim-Öğretim yılında Hemşirelik ve Sağlık Memurluğu bölümü ile eğitim, öğretim ve bilimsel çalışmalarına başlamıştır. Bakanlar Kurulu'nun 20 Ağustos 2015 tarihli 2015/8052 sayılı kararname ve 27 Ağustos 2015 tarih ve 29458 sayılı Resmi Gazete yayını ile Kars Sağlık Yüksekokulu Sağlık Bilimleri Fakültesine dönüştürülmüştür. Kurumda aktif olarak eğitim, öğretim ve bilimsel faaliyetlerini sürdüren Hemşirelik ve Ebelik bölümleri bulunmaktadır. Hemşirelikte Yüksek lisans Programı 07 Kasım 2014 tarihinde Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilmiş olup 46 kayıtlı öğrencisi mevcuttur. Hemşirelikte Doktora Programı ise Yükseköğretim Kurulu tarafından 15 Eylül 2015 tarihinde kabul edilmiş olup 3 doktora öğrencisi bulunmaktadır.

Kafkas Üniversitesi 2018-2019 eğitim-öğretim yılında 1 Profesör, 3 Doçent, 9 Doktor Öğretim Üyesi, 5 Öğretim Görevlisi, 10 Araştırma Görevlisi olmak üzere toplam 28 Öğretim elemanı ile eğitim ve araştırma faaliyetlerini yürütmektedir.

3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi 2018-2019 güz döneminde öğrenim gören hemşirelik bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Hemşirelik bölümünde 1. sınıf 198, 2. sınıf 209, 3. sınıf 159 ve 4. sınıf 238 öğrenci olmak üzere toplam 804 öğrenci bulunmaktadır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş olup, evrenin tamamına ulaşılması amaçlanmıştır. Araştırma gönüllü

olarak çalışmaya katılmayı kabul eden 591 öğrenci ile yapılmıştır. Ancak 4 veri toplama formu eksik doldurulduğundan çalışmanın veri değerlendirmesi 1. sınıf 177 öğrenci, 2. sınıf 152 öğrenci, 3. sınıf 126 öğrenci ve 4. sınıf 132 öğrenci olmak üzere toplam 587 (%73.0) öğrenci ile tamamlanmıştır.

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmada verilerin elde edilmesi amacıyla Tanıtıcı Bilgiler Formu (Ek-1), Problem Çözme Envanteri (Ek-2) ve Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği (Ek-3) olmak üzere üç veri toplama aracı kullanılmıştır.

3.4.1. Tanıtıcı Bilgiler Formu

Tanıtıcı bilgiler formu ilgili literatür (Ayatollahi 2014, İlman 2017, Özen ve ark. 2017) ışığında hazırlanan toplam 20 sorudan (öğrencilerin sınıf, cinsiyet, medeni durum, en son tamamlanan eğitim programı, eğitim sürecinde engel oluşturan faktörler, mesleği tercih etme nedenleri, mezuniyet sonrasındaki planları, kişisel bilgisayar sahip olma durumları vb.) oluşmaktadır.

3.4.2. Problem Çözme Envanteri (PÇE)

PÇE, bireylerin problem çözme becerileri konusunda kendi algılayışlarını ölçmek amacıyla Heppner ve Peterson tarafından 1982 yılında geliştirilmiş ve Türkçe uyarlaması Şahin, Şahin ve Heppner tarafından 1993 yılında yapılmıştır. Ölçek 35 madde ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır (Tablo3.1.). Cevap seçenekleri “her zaman böyle davranırım” 1, “çoğunlukla böyle davranırım” 2, “sık sık böyle davranırım” 3, “arada sırada böyle davranırım” 4, “ender olarak böyle davranırım” 5 ve “hiçbir zaman böyle davranmam” 6 olmak üzere 6’lı likert tipte bir ölçektir. Puanlamada 9., 11., 22. ve 29. maddeler puanlama dışı tutulmaktadır. 1., 2., 3., 4., 13., 14., 15., 17., 21., 25., 26., 30. ve 34. maddeler ters olarak puanlanan maddelerdir. Ölçekten en düşük 32 ve en yüksek 192 puan alınabilmektedir. Ölçekten alınan puanların yüksekliği problem çözme algısıyla ters yönlüdür. Yüksek puan bireyin algılanan problem çözme becerisinin düşük olduğunu, düşük puan ise algılanan problem çözme becerisinin yüksek olduğunu göstermektedir. PÇE’nin Cronbach Alfa güvenirlilik katsayısı 0.88 olarak bulunmuştur (Şahin ve ark.

1993). Çalışmada elde edilen Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı ise 0.84 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 3.1. Problem Çözme Envanteri Alt Boyutları ve Maddelerin Dağılımı

	Alt Boyutlar	Maddelerin Dağılımı
1	Aceleci yaklaşım	9 Madde (13, 14, 15, 17, 21, 25, 26, 30, 32)
2	Düşünen yaklaşım	5 Madde (18, 20, 31, 33, 35)
3	Kaçıngan yaklaşım	4 Madde (1, 2, 3, 4)
4	Değerlendirici yaklaşım	3 Madde (6, 7, 8)
5	Kendine güvenen yaklaşım	6 Madde (5, 23, 24, 27, 28, 34)
6	Planlı yaklaşım	4 Madde (10, 12, 16, 19)

3.4.3. Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği (SBBKYTÖ)

Sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutum ölçeği, öğrencilerin bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarını değerlendirmek amacıyla Kaminski tarafından 1996 yılında geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe geçerlik güvenirlik çalışması Kaya ve Atabek Aşti tarafından 2008 yılında yapılmıştır. Ölçek pozitif ve negatif toplam 40 maddeden oluşmaktadır. Sorular “kesinlikle katılıyorum”dan “kesinlikle katılmıyorum”a giden yanıtlama seçenekleri olan 5’li likert tipindedir. Ölçeğin 20 negatif anlamlı cümlesi ters puanlanmaktadır. Ölçeğin 1, 2, 4, 6, 7, 8,11, 12, 16, 17, 18, 19, 21, 24, 29, 31, 33, 34, 36 ve 37’inci maddelerindeki ifadeler “kesinlikle katılıyorum” için 1 puan, “katılıyorum” için 0.5 puan, “kararsızım” için 0 puan, “katılmıyorum” için -0.5 puan ve “kesinlikle katılmıyorum” için -1 puan şeklinde puanlanmaktadır. Ölçeğin 3, 5, 9, 10, 13, 14, 15, 20, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 30, 32, 35, 38, 39 ve 40’inci maddelerindeki olumsuz ifadeler ise tam tersine ‘kesinlikle katılıyorum’ için -1 puan, ‘katılıyorum’ için -0.5 puan, “karasızım” için 0 puan, ‘katılmıyorum’ için 0.5 puan ve ‘kesinlikle katılmıyorum’ 1 puan şeklinde hesaplanmaktadır. Ölçekten alınan toplam puan -40 ve +40 arasında değişmektedir. Alınan puana göre öğrencilerin sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutumları altı grupta değerlendirilmektedir (Tablo 3.2.). Ölçek puanındaki artma sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutumun pozitif yönde olduğunu göstermektedir. SBBKYTÖ’nin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0.92 olarak bulunmuştur (Kaya ve Aşti 2008).Çalışmada elde edilen Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı ise 0.88 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 3.2. Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Değerlendirilmesi

	Puanlar	Değerlendirme
1. Grup	-40 ile -28 puan aralığı	Teknoloji korkusunun göstergesidir. Bireyler bilgisayar eğitiminin başlangıç aşamasında kabul edilmelidir. Sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik kararsızlık ve anksiyete oluşabilir. Temel bilgisayar becerilerini kapsayan eğitim programı destek sağlayabilir.
2. Grup	-27 ile -15 puan aralığı	Bilgisayar kullanımı konusunda huzursuzluğun göstergesidir. Bilgisayar eğitimine çok temel bilgiler ile başlanmalıdır. Sağlık bakımında bilgisayarın yararlılığı konusunda endişeleri vardır.
3. Grup	-14 ile -4 puan aralığı	Bilgisayar kullanımında orta derecede rahattırlar. Bilgisayar kullanımı konusunda temel bilgiye sahiptirler. Sağlık bakımında bilgisayar teknolojisi uygulamasının farkındalığı sınırlıdır.
4. Grup	-3 ile 12 puan aralığı	Bilgisayar kullanırken kendilerini rahat hissederler. Çeşitli durumlarda bilgisayarın yararlığının farkındadırlar. Sağlık bakımında bilgisayar yetenekleri konusunda gerçekçi görüşe sahiptirler.
5. Grup	13 ile 26 puan aralığı	Çeşitli bilgisayar programlarını kullanma yeteneği konusunda kendinden emindirler. Toplumsal gelişimde bilgisayarın yararına inanırlar. Sağlık bakımında bilgisayar kullanımına istekli bir bakış açıları vardır.
6. Grup	27 ile 40 puan aralığı	Yaratıcılığı ve bakımda işlerliği arttırmak için bilgisayar kullanmayı öğrenebilme konusunda kendilerinden çok emindirler. Bilgi teknolojisinin değerinin farkındadırlar. Sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik idealistik ve pozitif bakış açıları vardır.

3.5. Veri Toplama Araçlarının Uygulanması

Araştırmanın ön uygulaması 16 Şubat 2018 tarihinde Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü'nde 14 gönüllü ebelik öğrencisi ile yapılmıştır. Ön uygulamada veri toplama araçlarının anlaşılabilirliği test edilmiş ön uygulama sonucu tanıtıcı bilgiler formunda düzenlemeler yapılmıştır. Ön uygulama sırasında ankete başlama ve bitiş saatleri kaydedilmiş ve ortalama uygulama süresinin 15-20 dakika olduğu belirlenmiştir.

Araştırmanın uygulaması ise Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde 3-7 Aralık 2018 tarihleri arasında yapılmıştır. Uygulama öncesi sınıfların ders program çizelgelerine ulaşılmış, ilgili dersin öğretim elemanı ile görüşülüp izin alınarak uygulama yapılmıştır.

3.6. Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmada elde edilen veriler, araştırmacı tarafından SPSS 20.0 (Statistical Package for Social Science) paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Öğrencilere ait tanıtıcı özellikler formunda yer alan soruların frekans ve yüzdeleri hesaplanmıştır. Tanıtıcı özellikler formunda bulunan 2.,7.ve 17. soruların ortalamaları alınarak gruplandırılmıştır.

Her bir öğrenci için PÇE ve SBBKYTÖ puanları ve ölçek alt boyut puan ortalamaları hesaplanmıştır. Ölçeklerden alınan puanların bağımsız değişkenlere göre normal dağılım gösterip göstermedikleri Kolmogorov-Smirnov (KS) testi ile sınanmıştır. Normal dağılım göstermeyen verilerin analizinde non-parametrik testlerden Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis-H testleri kullanılmıştır. “Problem Çözme Envanteri” ile “Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği” arasındaki ilişkinin varlığına ölçek puan ortalamaları normal dağılım göstermediğinden bivariate sperman korelasyon ile bakılmıştır. İstatistiksel testlerin anlamlılık düzeyi için $p < 0.05$ değeri kabul edilmiştir (Alpar 2012).

3.7. Araştırmanın Etik Boyutu

Çalışmada kullanılan “Problem Çözme Envanteri” ve “Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği”nin kullanılması için yazılı izinler alınmıştır (Ek-4, Ek-5).

Araştırmanın yürütülmesi için Kafkas Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığı Etik Kurul Başkanlığının 13.12.2017 tarih ve 180 sayılı etik kurul onayı alınmıştır (Ek-6). Araştırmanın yapılabilmesi için Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığından yazılı izin alınmıştır (Ek-7).

3.8. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmadan elde edilen bulgular Kafkas ÜniversitesiSağlık Bilimleri Fakóltesi Hemşirelik Bölümünde 2018-2019 güz döneminde öğrenim gören öğrencilere genellenebilir.

4. BULGULAR

Hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerilerin sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarına etkisinin incelenmesi amacıyla yapılan çalışmanın bulguları bu bölümde sunulmuştur.

Tablo 4.1. Hemşirelik Öğrencilerinin Tanıtıcı Özelliklerine Göre Problem Çözme Envanteri ve Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Puanları Dağılımı (n:587)

Tanıtıcı Özellikler	PCE						SBBKTYÖ					
	n	%	Min.	Max.	Median	S.E	p	Min.	Max.	Median	S.E	p
Sınıf												
1.sınıf	177	30.0	54.00	155.00	99.00	1.356	0.005	34.50	34.50	5.50	0.628	0.306
2.sınıf	152	26.0	46.00	174.00	93.50	1.620	KW:12.753	38.00	38.00	8.00	0.875	KW:3.617
3.sınıf	126	21.5	51.00	140.00	100.00	1.613		35.00	35.00	5.75	0.796	
4.sınıf	132	22.5	48.00	144.00	96.00	1.575		35.50	35.50	6.25	0.877	
Cinsiyet												
Kadın	358	61.0	46.00	174.00	94.00	1.009	0.029	36.00	36.00	7.00	0.496	0.008
Erkek	229	39.0	49.00	131.00	100.00	1.196	Z:-2.180	38.00	38.00	4.00	0.643	Z:-2.658
Medeni Durum												
Evlü	11	1.9	48.00	115.00	101.00	7.804	0.886	38.00	38.00	2.50	3.915	0.941
Bekâr	576	98.1	46.00	174.00	96.00	0.774	Z:-0.144	36.00	36.00	6.50	0.396	Z:-0.074
Ailenin Aylık Gelir Durumu												
Gelir giderden fazla	45	7.7	51.00	119.00	97.00	2.589	0.956	35.00	35.00	4.00	1.476	0.476
Gelir giderde eşit	304	51.8	46.00	155.00	96.50	1.110	KW:0.089	36.00	36.00	6.50	0.565	KW:-1.485
Gelir giderden az	238	40.5	49.00	174.00	96.00	1.181		38.00	38.00	6.00	0.594	
Yaşamının Son 10 Yılına Geçirdiği Yer												
İl	272	46.4	46.00	174.00	96.00	1.136	0.227	36.00	36.00	7.00	0.600	0.913
İlçe	212	36.1	51.00	155.00	97.00	1.293	KW:2.966	38.00	38.00	5.75	0.671	KW:0.181
Köy-Kasaba	103	17.5	50.00	143.00	100.00	1.819		32.50	32.50	6.00	0.821	
Şuan Kalınan Yer												
Öğrenci yurdu	413	70.4	46.00	174.00	96.00	0.918	0.636	38.00	38.00	6.50	0.485	0.140
Tek başına evde	10	1.7	51.00	127.00	104.00	6.896	KW:1.702	32.50	32.50	7.00	3.677	KW:5.478
Aileyle evde	43	7.3	48.00	124.00	95.00	2.902		29.50	29.50	7.50	1.276	
Arkadaşlarla birlikte evde	121	20.6	49.00	131.00	98.00	1.705		35.00	35.00	4.00	0.795	
Annenin Eğitim Durumu												
Okuryazar değil	206	35.0	49.00	174.00	101.00	1.272	0.002	35.50	35.50	4.75	0.591	0.003
Okuryazar	88	15.0	51.00	127.00	95.00	2.038	KW:19.161	36.00	36.00	7.00	1.006	KW:17.610
İlköğretim	217	37.0	46.00	155.00	92.00	1.279		38.00	38.00	8.00	0.686	
Lise	55	9.4	51.00	119.00	98.00	2.379		35.00	35.00	4.50	1.480	
Lisans	17	2.9	48.00	116.00	100.00	4.299		16.50	16.50	2.00	1.319	
Diğer	4	0.7	71.00	105.00	91.00	7.285	-1.00	29.50	1.50	7.278		

Tablo 4.1. Hemşirelik Öğrencilerinin Tanıtıcı Özelliklerine Göre Problem Çözme Envanteri ve Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Puanları Dağılımı (Devamı) (n:587)

Tanıtıcı Özellikler	PÇE						SBBKYTÖ					
	n	%	Min.	Max.	Median	S.E	p	Min.	Max.	Median	S.E	p
Babanın Eğitim Durumu												
Okuryazar değil	50	8.5	56.00	127.00	101.00	2.182	0.601	-6.00	22.50	4.00	1.008	0.190
Okuryazar	70	11.9	49.00	127.00	98.00	2.406	KW:3.647	-9.00	34.00	5.50	1.090	KW:7.442
İlköğretim	277	47.2	49.00	174.00	94.00	1.151		-18.50	38.00	7.00	0.575	
Lise	133	22.7	46.00	144.00	97.00	1.613		-8.00	36.00	6.50	0.854	
Lisans	46	7.8	48.00	123.00	100.00	2.726		-4.50	35.00	4.75	1.666	
Diğer	11	1.9	64.00	111.00	99.00	4.865		-3.00	28.50	4.00	3.089	
Annenin Mesleği												
Ev hanımı	550	93.7	46.00	174.00	96.00	0.797	0.163	-18.50	38.00	6.00	0.409	0.429
Çalışan	37	6.3	48.00	127.00	100.00	3.174	Z:-1.396	-2.50	29.50	8.00	1.564	Z:-0.790
Babanın Mesleği												
Çalışmıyor	117	19.9	56.00	128.00	98.00	1.617	0.146	-18.50	29.50	3.50	0.827	0.152
Kamu çalışanı	55	9.4	48.00	131.00	97.00	2.207	KW:8.190	-4.50	34.00	6.00	1.329	KW:8.071
Emekli	102	17.4	46.00	127.00	94.00	1.974		-8.00	38.00	6.25	1.080	
İşçi	151	25.7	49.00	144.00	94.00	1.521		-11.00	35.00	7.50	0.762	
Kendi işi	95	16.2	48.00	155.00	97.00	1.885		-11.50	35.00	7.00	0.953	
Diğer	67	11.4	51.00	174.00	101.00	2.520		-3.50	35.50	7.50	1.094	
Son Mezun Olunan Okul												
Sağlık Meslek Lisesi	23	3.9	51.00	155.00	97.00	4.449	0.599	-9.00	29.00	7.50	2.164	0.319
Anadolu Lisesi	349	59.5	46.00	174.00	96.00	0.987	KW:3.661	-11.50	38.00	6.00	0.512	KW:5.867
Fen Lisesi	6	1.0	71.00	122.00	103.50	7.050		4.00	26.50	16.00	3.330	
Genel Lise	140	23.9	51.00	144.00	98.00	1.611		-18.50	35.50	6.00	0.819	
Ön lisans	22	3.7	51.00	120.00	90.50	3.926		-4.50	33.50	3.75	2.064	
Diğer	47	8.0	48.00	126.00	96.00	2.787		-4.00	32.50	7.50	0.329	
Yaş Ortalaması	20.66±1.79 (min:18; max:32)											
Kardeş Sayısı	4.24 ±2.54 (min:0; max:15)											

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre problem çözme envanteri ve sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutum ölçeği puanları dağılımı Tablo 4.1.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.1. incelendiğinde; hemşirelik öğrencilerinin % 30'unun 1. sınıfta, %26.0'sının 2. sınıfta, %21.5'inin 3. sınıfta ve %22.5'inin 4. sınıfta olduğu, %61.0'inin kadın, % 98.1'inin bekâr olduğu, %51.8'inin gelirin giderine eşit olduğu, %46.4'ünün son on yılını ilde geçirdiği, %70.4'ünün şu an öğrenci yurdunda kaldığı, %37.0'sinin annesinin, %47.0'sinin babasının ilköğretim mezunu olduğu, %93.7'sinin annesinin mesleğinin ev hanımı, %25.7'sinin babasının mesleğinin işçi olduğu belirlenmiştir. Ayrıca hemşirelik öğrencilerinin %59.5'inin Anadolu lisesinden, %3.9'unun sağlık meslek lisesinden mezun olduğu bulunmuştur.

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalamasının 20.66 ± 1.79 ve kardeş sayısı ortalamasının 4.24 ± 2.54 olduğu belirlenmiştir.

Çalışmada öğrencilerin sınıflarına ($p=0.005$), cinsiyetlerine ($p=0.029$), anne eğitim durumlarına ($p=0.002$) göre PÇE puanları kendi içerisinde karşılaştırıldığında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (Tablo 4.1).

Çalışmada öğrencilerin cinsiyetlerine ($p=0.008$) ve anne eğitim durumlarına ($p=0.003$) göre SBBKYTÖ puanları kendi içerisinde karşılaştırıldığında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.1).

Çalışmada öğrencilerin medeni durumlarına, ailelerinin aylık gelir durumlarına, son on yıllarını geçirdikleri yere, şu an kaldıkları yere, babanın eğitim durumuna, annenin ve babanın mesleğine ve son mezun olunan okula göre PÇE puanları kendi içerisinde karşılaştırıldığında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür ($p>0.05$, Tablo 4.1.).

Çalışmada öğrencilerin sınıflarına, medeni durumlarına, ailelerinin aylık gelir durumlarına, son on yıllarını geçirdikleri yerlere, şu an kaldıkları yerlere, babanın eğitim durumuna, annenin ve babanın mesleğine ve son mezun olunan okula göre SBBKYTÖ puanları kendi içerisinde karşılaştırıldığında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür ($p>0.05$, Tablo 4.1.).

Tablo 4.2. Hemşirelik Öğrencilerinin Öğrenme Sürecinde Algıladıkları Engellere Göre Problem Çözme Envanteri ve Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Puanları Dağılımı (n:587)

Öğrenme Sürecinde Algılanan Engeller		PCE						SBBKYTÖ					
		n	%	Min.	Max.	Median	S.E	p	Min.	Max.	Median	S.E	p
Ekonomik sorunlar													
Evet	284	48.4	48.00	140.00	97.00	1.073		0.464	38.00	5.00	0.547		0.044
Hayır	303	51.6	46.00	174.00	96.00	1.111	Z:-0.732	-11.00	36.00	7.50	0.566	Z:-2.017	
Zaman sorunu													
Evet	307	52.3	48.00	140.00	94.00	1.051	0.000	-18.50	35.00	6.50	0.547		0.305
Hayır	280	47.7	46.00	174.00	100.00	1.108	Z:-4.094	-10.00	38.00	5.25	0.573	Z:-1.026	
Teknoloji sorunları													
Evet	161	27.4	46.00	174.00	94.00	1.495	0.622	-11.50	36.00	7.00	0.773		0.087
Hayır	426	72.6	48.00	155.00	97.00	0.904	Z:-0.493	-18.50	38.00	6.00	0.459	Z:-1.712	
Araştırma sorunları													
Evet	98	16.7	50.00	140.00	94.00	1.856	0.409	-4.00	35.00	8.75	0.862		0.016
Hayır	489	83.3	46.00	174.00	97.00	0.850	Z:-0.825	-18.50	38.00	5.50	0.441	Z:-2.417	
Nasıl öğreneceğini bilmeme													
Evet	149	25.4	56.00	144.00	96.00	1.506	0.746	-9.00	35.00	8.50	0.705		0.008
Hayır	438	74.6	46.00	174.00	96.50	0.901	Z:-0.324	-18.50	38.00	5.25	0.471	Z:-2.669	
Arkadaş sorunları													
Evet	114	19.4	56.00	140.00	97.00	1.585	0.666	-11.50	34.00	6.25	0.873		0.421
Hayır	473	80.6	46.00	174.00	96.00	0.881	Z:-0.432	-18.50	38.00	6.50	0.444	Z:-0.805	
Yurt sorunları													
Evet	154	26.2	56.00	155.00	94.50	1.464	0.204	-18.50	35.00	7.25	0.813		0.076
Hayır	433	73.8	46.00	174.00	97.00	0.910	Z:-1.269	-11.50	38.00	6.00	0.450	Z:-1.772	

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin öğrenme sürecinde algıladıkları engellere göre problem çözme envanteri ve sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutum ölçeği puanları dağılımı Tablo 4.2.'de gösterilmiştir.

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin öğrenim sürecinde algıladıkları engellerin dağılımına bakıldığında; öğrencilerin %48.4'ünün ekonomik sorunları, %52.3'ünün zaman sorununu, %27.4'ünün teknolojik sorunları, %16.7'sinin araştırma sorunlarını, %25.4'ünün nasıl öğreneceğini bilememeyi, %19.4'ünün arkadaş sorunlarını ve %26.2'sinin yurt sorunlarını engel olarak algıladığı belirlenmiştir.

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinden zaman sorununu engel olarak algılayanların algılamayanlara göre PÇE puanları karşılaştırıldığında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($p=0.000$) (Tablo 4.2).

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinden ekonomik sorunları ($p=0.044$), araştırma sorunlarını ($p=0.016$) ve nasıl öğreneceğini bilememeyi ($p=0.008$) engel olarak algılayanların algılamayanlara göre SBBKYTÖ puanları kendi içerisinde karşılaştırıldığında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (Tablo 4.2).

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinden ekonomik sorunları, teknoloji sorunları, araştırma sorunlarını, nasıl öğreneceğini bilememeyi, arkadaş sorunlarını ve yurt sorunlarını engel olarak algılayanların algılamayanlara göre PÇE puanları kendi içerisinde karşılaştırıldığında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür ($p>0.05$, Tablo 4.2.)

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinden zaman sorununu, teknoloji sorunlarını, arkadaş sorunlarını ve yurt sorunlarını engel olarak algılayanların algılamayanlara göre SBBKYTÖ puanları kendi içerisinde karşılaştırıldığında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$, Tablo 4.2.).

Tablo 4.3. Hemşirelik Öğrencilerinin Mesleği Tercih Etme Nedenlerine Göre Problem Çözme Envanteri ve Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Puanları Dağılımı (n:587)

Bazı Bağımsız Değişkenler	PÇE					SBBKYTÖ						
	n	%	Min.	Max.	Median	S.E	p	Min.	Max.	Median	S.E	p
Mesleği Tercih Etme Nedenleri*												
Kendi isteği												
Evet	281	47.9	48.00	155.00	96.00	1.117	0.390	-18.50	35.00	7.00	0.561	0.317
Hayır	306	52.1	46.00	174.00	97.00	1.072	Z:-0.859	-9.00	38.00	5.75	0.558	Z:-1.001
Aile tercihi												
Evet	181	30.8	51.00	174.00	94.00	1.374	0.014	-9.00	35.50	8.00	0.744	0.191
Hayır	406	69.2	46.00	155.00	98.00	0.932	Z:-2.467	-18.50	38.00	5.50	0.465	Z:-1.306
İş imkanının fazlalığı												
Evet	353	60.1	46.00	174.00	96.00	0.983	0.497	-18.50	38.00	7.00	0.499	0.054
Hayır	234	39.9	48.00	140.00	97.50	1.253	Z:-0.679	-11.50	35.50	4.75	0.646	Z:-1.924
Üniversite okumayı istemek												
Evet	46	7.8	46.00	155.00	94.50	2.916	0.719	-5.00	36.00	8.00	1.505	0.208
Hayır	541	92.2	48.00	174.00	97.00	0.802	Z:-0.360	-18.50	38.00	6.00	0.409	Z:-1.259
İnsanlara yardım etmek												
Evet	142	24.2	51.00	174.00	93.00	1.678	0.009	-11.50	35.00	9.50	0.781	0.000
Hayır	445	75.8	46.00	144.00	98.00	0.865	Z:-2.597	-18.50	38.00	5.00	0.453	Z:-3.819
Mesleği sevme												
Evet	138	23.5	49.00	155.00	94.50	1.526	0.031	-11.50	34.00	8.50	0.748	0.002
Hayır	449	76.5	46.00	174.00	98.00	0.894	Z:-2.152	-18.50	38.00	5.00	0.461	Z:-3.071

*Hemşirelik mesleğini kariyer planı yapmak için seçen 1 öğrenci bulunmaktadır.

Araştırmada hemşirelik öğrencilerinin mesleği tercih etme nedenlerine göre problem çözme envanteri ve sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutum ölçeği puanları dağılımı Tablo 4.3.'de gösterilmiştir.

Hemşirelik öğrencilerinin %47.9'unun kendi isteğiyle, %30.8'inin aile tercihiyle, %60.1'inin iş imkanının fazla olması nedeniyle, %7.8'inin üniversite okumak amacıyla, %24.2'sinin insanlara yardım etmek amacıyla, %23.5'inin mesleği sevmesi nedenleriyle hemşirelik mesleğini tercih ettikleri belirlenmiştir.

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinden hemşirelik mesleğini seçme nedeni olarak aile tercihi evet diyenlerin hayır diyenlere ($p=0.014$), insanlara yardım etmek amacına evet diyenlerin hayır diyenlere ($p=0.009$), hemşirelik mesleğini severek seçenlerin sevmeyerek seçenlere ($p=0.031$) göre PÇE puanları kendi içerisinde karşılaştırıldığında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur (Tablo 4.3.).

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinden hemşirelik mesleğini seçme nedeni olarak insanlara yardım etmek amacına evet diyenlerin hayır diyenlere ($p=0.000$), hemşirelik mesleğini severek seçenlerin sevmeyerek seçenlere ($p=0.002$) göre SBBKYTÖ puanları kendi içerisinde karşılaştırıldığında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur (Tablo 4.3.).

. Çalışmada hemşirelik öğrencilerinden hemşirelik mesleğini tercih etme nedeni olarak; kendi isteği, iş imkanının fazla olması ve üniversite okumayı isteme şeklinde ifade edenlerin etmeyenlere göre PÇE puanları kendi içerisinde karşılaştırıldığında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür ($p>0.05$, Tablo 4.3.).

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinden hemşirelik mesleğini tercih etme nedeni olarak; kendi isteği, aile tercihi, iş imkanının fazla olması ve üniversite okumayı isteme şeklinde ifade edenlerin etmeyenlere göre SBBKYTÖ puanları kendi içerisinde karşılaştırıldığında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür ($p>0.05$, Tablo 4.3.).

Tablo 4.4. Hemşirelik Öğrencilerinin Mezuniyet Sonrasında Yapılan Planlarına Göre Problem Çözme Envanteri ve Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Puanları Dağılımı (n:587)

Mezuniyet Sonrası Plan*	PCE					SBBKYTÖ						
	n	%	Min.	Max.	Median	S.E	P	Min.	Max.	Median	S.E	p
Lisansüstü eğitim almak												
Evet	248	42.2	48.00	174.00	95.00	1.247		0.169	36.00	8.00	0.592	0.001
Hayır	339	57.8	46.00	128.00	99.00	0.981	Z:-1.375	-18.50	38.00	5.00	0.525	Z:-3.177
Özel sektörde hemşirelik yapmak												
Evet	55	9.4	48.00	128.00	100.00	2.445		0.255	34.00	6.00	1.354	0.965
Hayır	532	90.6	46.00	174.00	96.00	0.815	Z:-1.138	-18.50	38.00	6.50	0.414	Z:-0.043
Kamuda hemşirelik yapmak												
Evet	402	68.5	48.00	174.00	96.00	0.907		0.405	38.00	6.50	0.470	0.841
Hayır	185	31.5	46.00	144.00	97.00	1.464	Z:-0.832	-10.00	36.00	6.00	0.731	Z:-0.200
Eğitimci olmak												
Evet	140	23.9	48.00	143.00	95.00	1.600		0.558	35.00	7.50	0.828	0.120
Hayır	447	76.1	46.00	174.00	97.00	0.884	Z:-0.585	-11.50	38.00	6.00	0.449	Z:-1.553
Yönetici olmak												
Evet	65	11.1	48.00	155.00	95.00	2.599		0.246	34.00	7.00	1.124	0.408
Hayır	522	88.9	46.00	174.00	97.00	0.807	Z:-1.160	-18.50	38.00	6.00	0.422	Z:-0.828

* Mezuniyet sonrası plan olarak başka meslek seçmek isteyen 2, kendi işini kurmak isteyen 2 ve çalışmak istemeyen 1 öğrenci bulunmaktadır.

Çalışmada mezuniyet sonrasında yapılan planlara göre problem çözme envanteri ve sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutum ölçeği puanları dağılımı Tablo 4.4.'de gösterilmiştir.

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin mezuniyet sonrasındaki planlarına bakıldığında; %42.2'sinin lisansüstü eğitim almayı, %9.4'ünün özel sektörde hemşire olarak çalışmayı, %68.5'inin kamuda hemşire olarak çalışmayı, %23.9'unun eğitimci olmayı ve %11.1'inin ise yönetici olmayı istediği belirlenmiştir.

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinden mezuniyet sonrasında lisansüstü eğitim almayı planlayanların planlamayanlara göre SBBKYTÖ puanları karşılaştırıldığında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür ($p=0.001$) (Tablo 4.4.)

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinden mezuniyet sonrasında lisansüstü eğitim almayı, özel sektörde hemşire olarak çalışmayı, kamuda hemşire olarak çalışmayı, eğitimci olmayı ve yönetici olmayı planlayanların planlamayanlara göre PÇE puanları kendi içerisinde karşılaştırıldığında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür ($p>0.05$, Tablo 4.4.).

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinden mezuniyet sonrasında özel sektörde hemşire olarak çalışmayı, kamuda hemşire olarak çalışmayı, eğitimci olmayı ve yönetici olmayı planlayanların planlamayanlara göre SBBBKYTÖ puanları kendi içerisinde karşılaştırıldığında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür ($p>0.05$, Tablo 4.4.).

Tablo 4.5. Hemşirelik Öğrencilerinin Bilgisayar Kullanımına İlişkin Değişkenlere Göre Problem Çözme Envanteri ve Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Puanları Dağılımı (n:587)

Bilgisayar Kullanımına İlişkin Değişkenler	PÇE						SBBKYTÖ					
	n	%	Min.	Max.	Median	S.E	p	Min.	Max.	Median	S.E	p
Kişisel Bilgisayara Sahip Olma												
Evet	136	23.2	48.00	144.00	96.00	1.699		0.638	35.50	8.50	0.873	0.002
Hayır	451	76.8	46.00	174.00	97.00	0.866	Z:-0.470	-18.50	38.00	6.00	0.437	Z:-3.137
Kişisel Bilgisayara Sahip Olmayan Öğrencilerin Bilgiye Ulaşma Durumu												
Arkadaş bilgisayarı	67	14.9	50.00	120.00	94.00	2.230		0.648	34.50	6.50	1.162	0.370
Okul/kütüphane bilgisayarı	21	4.7	51.00	124.00	99.00	5.298	KW:1.650	-5.00	38.00	5.00	3.141	KW:3.142
Cep telefonu	357	79.2	49.00	174.00	97.00	0.966		-18.50	34.00	5.50	0.469	
Diğer	6	1.3	90.00	109.00	98.00	3.026		-1.50	9.50	2.75	1.791	
Bilgisayarda Tercih Edilen Etkinlikler*												
Bilgi kaynaklarına erişmek/konu taramak												
Evet	242	41.2	46.00	174.00	92.00	1.323		0.000	38.00	8.50	0.597	0.000
Hayır	345	58.8	49.00	144.00	100.00	0.904	Z:-4.339	-18.50	35.50	4.50	0.520	Z:-3.807
İnternette bilgi/haber/güncel kaynak takip etmek												
Evet	290	49.4	46.00	174.00	93.00	1.154		0.000	38.00	7.50	0.564	0.035
Hayır	297	50.6	49.00	144.00	100.00	0.998	Z:-4.531	-18.50	35.50	4.50	0.552	Z:-2.106
E-posta kullanmak												
Evet	91	15.5	46.00	174.00	88.00	2.250		0.004	38.00	9.50	1.180	0.010
Hayır	496	84.5	48.00	155.00	97.00	0.811	Z:-2.865	-18.50	35.50	6.00	0.411	Z:-2.559
Sohbet/WhatsApp/Arkadaşlarla haberleşmek												
Evet	331	56.4	46.00	174.00	95.00	1.080		0.101	36.00	7.00	0.546	0.082
Hayır	256	43.6	49.00	144.00	98.00	1.089	Z:-1.639	-11.00	34.00	5.00	0.566	Z:-1.741
Oyun oynamak												
Evet	163	27.8	46.00	174.00	98.00	1.572		0.116	36.00	6.50	0.820	0.137
Hayır	424	72.2	48.00	155.00	96.00	0.883	Z:-1.572	-18.50	38.00	6.00	0.446	Z:-1.488
Sosyal medya kullanmak (facebook, instagram vb.)												
Evet	284	48.4	48.00	174.00	94.50	1.153		0.007	36.00	7.50	0.594	0.001
Hayır	303	51.6	46.00	144.00	100.00	1.028	Z:-2.709	-10.00	-38.00	4.50	0.518	Z:-3.273

Tablo 4.5. Hemşirelik Öğrencilerinin Bilgisayar Kullanımına İlişkin Değişkenlere Göre Problem Çözme Envanteri ve Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Puanları Dağılımı (Devamı) (n:587)

Bilgisayar Kullanımına İlişkin Değişkenler	n	%	PÇE				SBBKYTÖ					
			Min.	Max.	Median	S.E	p	Min.	Max.	Median	S.E	p
Bilgisayarda Tercih Edilen Etkinlikler*												
Ödev hazırlamak												
Evet	236	40.2	48.00	174.00	94.00	1.229						
Hayır	351	59.8	46.00	155.00	99.00	0.983	0.001	38.00	8.50	0.613	0.002	
							Z:-3.336	36.00	5.00	0.513	Z:-3.143	
İnternette gezinmek												
Evet	260	44.3	46.00	174.00	95.50	1.196	0.392	38.00	7.50	0.639	0.008	
Hayır	327	55.7	51.00	143.00	97.00	1.012	Z:-0.856	35.00	5.00	0.489	Z:-2.639	
Bilgisayar Kullanımıyla İlgili Kurs/Ders Alma												
Evet	57	9.7	51.00	121.00	99.00	2.316	0.754	35.50	7.00	1.396	0.275	
Hayır	530	90.3	46.00	174.00	96.00	0.820	Z:-0.313	38.00	6.00	0.411	Z:-1.092	
Bilgisayar Kullanımının Hasta Bakımına Etkisine Bakış												
Olumlu	525	89.4	46.00	174.00	96.00	0.824	0.061	38.00	6.50	0.424	0.025	
Olumsuz	62	10.6	49.00	124.00	102.00	2.187	Z:-1.872	34.00	3.75	1.016	Z:-2.248	
İnternette Harcanan Zaman	4.57±3.19 saat (min:0 saat; max:24 saat)											

*Bilgisayarda tercih edilen etkinlik olarak film izlemeyi belirten 4 öğrenci bulunmaktadır.

Hemşirelik öğrencilerinin bilgisayar kullanımına ilişkin değişkenlere göre problem çözme envanteri ve sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutum ölçeği puanları dağılımı Tablo 4.5.'de gösterilmiştir.

Hemşirelik öğrencilerin %76.8'inin kişisel bilgisayara sahip olmadığı, kişisel bilgisayara sahip olmayanların ise %79.2'sinin bilgiye ulaşmak için cep telefonu kullandıkları saptanmıştır. Hemşirelik öğrencilerinin bilgisayarda tercih ettikleri etkinliklere bakıldığında; %41.2'sinin bilgi kaynaklarına erişmek/konu taramak, %49.4'ünün internetten haber/bilgi/güncel kaynak takip etmek, %15.5'inin e-posta kullanmak, %56,4'ünün sohbet/WhatsApp/arkadaşlarla haberleşmek, %27.8'inin oyun oynamak, %48.4'ünün sosyal medya kullanmak, %40.2'sinin ödev hazırlamak ve %44.3'ünün internette gezinmek için tercih ettiği belirlenmiştir. Ayrıca hemşirelik öğrencilerinin %90.3'ünün bilgisayar kullanımıyla ilgili ders veya kurs almadığı ve %89.4'ünün bilgisayar kullanımının hasta bakımına olumlu etkisinin olduğunu ifade ettikleri belirlenmiştir.

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin internette harcadıkları zaman ortalaması 4.57 ± 3.19 saat olarak bulunmuştur.

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin kişisel bilgisayara sahip olanların olmayanlara göre SBBKYTÖ puanları karşılaştırıldığında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.002$) (Tablo 4.5.).

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinden bilgisayarda; bilgi kaynaklarına erişmek/konu taramak($p=0.000$), internetten bilgi/haber/güncel kaynak takip etmek ($p=0.000$),e-posta kullanmak ($p=0.004$), sosyal medya kullanmak (facebook, instagram vb.) ($p=0.007$) veödev hazırlamak($p=0.001$) etkinliklerini tercih edenlerin etmeyenlere göre PÇE puanlarıkendini karşılaştırıldığında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.5.).

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinden bilgisayarda; bilgi kaynaklarına erişmek/konu taramak($p=0.000$), internetten bilgi/haber/güncel kaynak takip etmek ($p=0.035$), e-posta kullanmak ($p=0.010$), sosyal medya kullanmak (facebook, instagram vb.) ($p=0.001$), ödev hazırlamak ($p=0.002$) ve internette gezinmek ($p=0.008$)etkinliklerini tercih edenlerin etmeyenlere göre SBBKYTÖ puanlarıkendini karşılaştırıldığında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur (Tablo 4.5.).

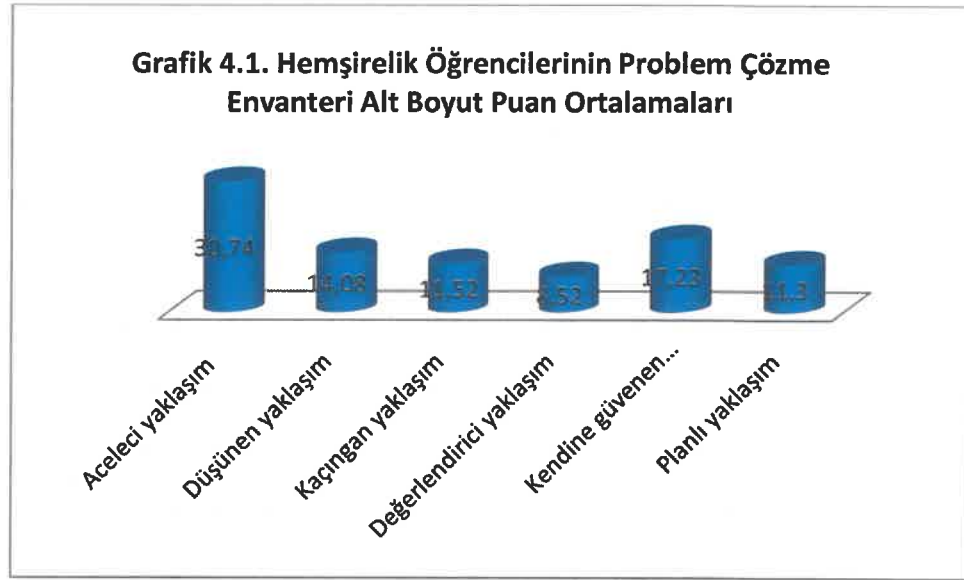
Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin bilgisayar kullanımının hasta bakımına etkisine bakışlarına göre SBBKYTÖ puanları karşılaştırıldığında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($p=0.025$) (Tablo 4.5.).

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin kişisel bilgisayara sahip olma durumuna, kişisel bilgisayarı olmayan öğrencilerin bilgiye ulaşma durumuna göre PÇE puanları kendi içerisinde karşılaştırıldığında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür. Yine hemşirelik öğrencilerinden bilgisayarda sohbet/WhatsApp/arkadaşlarla haberleşmek, oyun oynamak, internette gezinmek etkinliklerini tercih edenlerin etmeyenlere, bilgisayar kullanımıyla ilgili ders/kurs alma durumuna ve hasta bakımında bilgisayar kullanımına bakışlarına göre PÇE puanları kendi içerisinde karşılaştırıldığında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$, Tablo 4.5.).

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinden kişisel bilgisayarı olmayan öğrencilerin bilgiye ulaşma durumuna göre SBBKYTÖ puanları karşılaştırıldığında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı bulunmuştur. Yine hemşirelik öğrencilerinden sohbet/WhatsApp/arkadaşlarla haberleşmek ve oyun oynamak etkinliklerini tercih edenlerin etmeyenlere, bilgisayar kullanımıyla ilgili ders/kurs alma durumuna göre SBBKYTÖ puanları kendi içerisinde karşılaştırıldığında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür ($p>0.05$, Tablo 4.5.).

Tablo 4.6. Hemşirelik Öğrencilerinin Problem Çözme Envanteri Alt Boyutları Puan Ortalamaları(n:587)

Alt Boyutları	X±SS	Minimum	Maksimum
Aceleci yaklaşım	30.74±7.04	9.00	52.00
Düşünen yaklaşım	14.08± 4.63	5.00	29.00
Kaçıngan yaklaşım	11.52±4.80	4.00	24.00
Değerlendirici yaklaşım	8.52±3.25	3.00	18.00
Kendine güvenen yaklaşım	17.23±5.50	6.00	34.00
Planlı yaklaşım	11.30±3.79	4.00	24.00
Problem Çözme Envanteri Toplam Puan Ortalaması	93.41±18.73	46.00	174.00

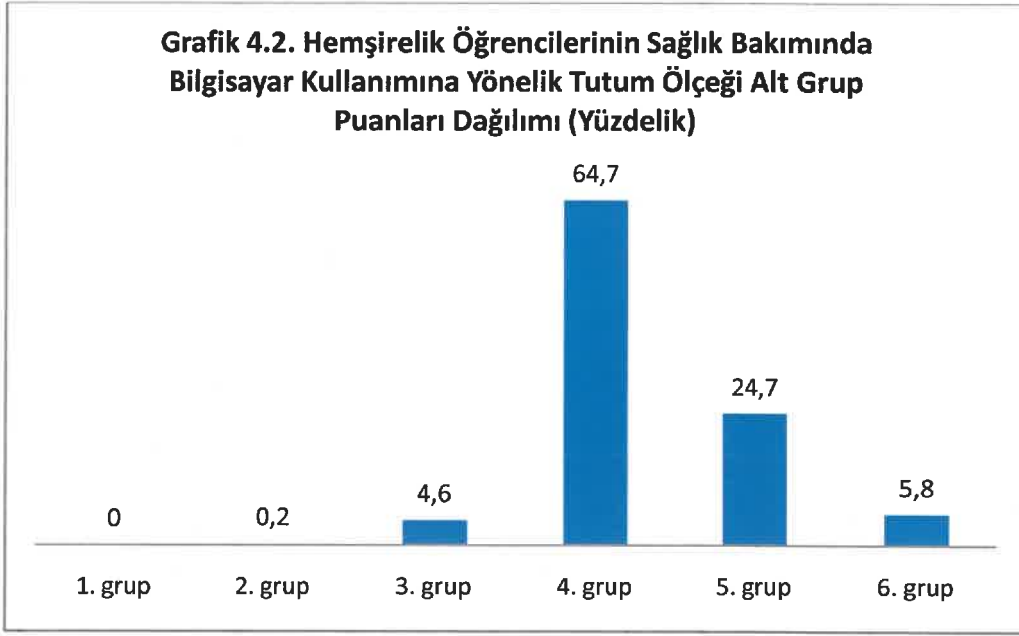

Hemşirelik öğrencilerinin PÇE alt boyut puan ortalamaları Tablo 4.6.'da ve Grafik 4.1.'de gösterilmiştir.

Hemşirelik öğrencilerinde PÇE toplam puan ortalaması 93.41 ± 18.43 olarak bulunmuştur. Hemşirelik öğrencilerinde PÇE alt boyutlarının puan ortalamalarına bakıldığında; “aceleci yaklaşım” alt boyut puan ortalamasının 30.74 ± 7.04 , “düşünen yaklaşım” alt boyut puan ortalamasının 14.08 ± 4.63 , “kaçınan yaklaşım” alt boyut puan ortalamasının 11.52 ± 4.80 , “değerlendirici yaklaşım” alt boyut puan ortalamasının 8.52 ± 3.25 , “kendine güvenen yaklaşım” alt boyut puan ortalamasının 17.23 ± 5.50 ve “planlı yaklaşım” alt boyut puan ortalamasının 11.30 ± 3.79 olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.7. Hemşirelik Öğrencilerinin Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Alt Grup Puanları Dağılımı (n:587)

Alt Boyutları	n	%	Min.	Max.	X±SS	Median	S.E.	p
1. Grup	0	0	0	0	0	0	0	0.000 KW:416.646
2. Grup	1	0.2	-18.50	-18.50	0	-18.50	0	
3. Grup	27	4.6	-11.50	-4.00	-5.66±2.27	-4.50	0.437	
4. Grup	380	64.7	-3.50	12.00	3.76±4.13	3.00	0.212	
5. Grup	145	24.7	12.50	26.00	17.81±3.56	18.00	0.296	
6. Grup	34	5.8	26.50	38.00	31.39±3.28	31.25	0.563	
Toplam	587	100.0	-18.50	38.00	8.36±9.58	6.50	0.395	

Hemşirelik öğrencilerinin sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutum ölçeği alt gruppuanları dağılımı Tablo 4.7. ve Grafik 4.2.'de gösterilmiştir.

Hemşirelik öğrencilerinin SBBKYTÖ alt gruplarına bakıldığında öğrencilerin 1. grupta %0,0, 2.grupta 0,2, 3. grupta %4,6, 4. grupta %64,7, 5. grupta %24,7 ve 6.grupta ise %5,8 oranında yer aldığı bulunmuştur.

Hemşirelik öğrencilerinin sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutum ölçeği alt gruplarına göre SBBKYTÖ puanları karşılaştırıldığında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0.000$) (Tablo 4.7.).

Tablo 4.8. Problem Çözme Envanter ve Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Puanları Arasındaki İlişki (Korelasyon Katsayısı)

	PÇE	SBBKYTÖ
PÇE	r=1.00	-0.363
SBBKYTÖ	-0.363	r=1.00

$p=0.000$

Hemşirelik öğrencilerinin PÇE ve SBBKYTÖ puanları arasındaki ilişkinin korelasyon analizi sonuçları Tablo 4.8.'de gösterilmiştir. PÇE ve SBBKYTÖ arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki tespit edilmiştir ($p=0.000$, $r=-0.363$) (Tablo 4.8.).

5. TARTIŞMA

Bu bölümde, hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerilerinin (PÇB) sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarına (SBBKYT) etkisinin incelendiği tanımlayıcı-kesitsel olarak yapılan çalışmanın bulguları literatür doğrultusunda tartışılmış ve yorumlanmıştır.

Çalışmada 4. sınıftaki hemşirelik öğrencilerinin PÇB'lerinin 1. sınıflara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$, Tablo 4.1.). Literatür incelendiğinde sınıflara göre PÇB'inde istatistiksel olarak farklılık olan araştırmalar bulunurken (Beşer 2009, Dündar 2009, Kantek ve Gezer 2010, Partlak Günüşen ve Üstün 2011, Ançel ve ark 2015) farklılık olmayan araştırmalara da (Akin ve ark. 2007, Başar ve ark. 2015, Koç ve ark. 2015, Durmuş 2016) rastlanmaktadır. Ançel ve arkadaşları (2015) ile Partlak Günüşen ve Üstün'ün (2011) yaptıkları araştırmalarda 4. sınıftaki öğrencilerin PÇB'lerinin 1. sınıftakilere göre daha yüksek olduğu ifade edilmiştir. Kim ve Choi'nin (2014) yaptığı araştırmada ise klinik pratik deneyiminin PÇB'yi pozitif yönde etkilediği belirlenmiştir. Çalışmada dördüncü sınıf öğrencilerinin PÇB'lerinin daha yüksek olmasında; öğrenim süreci boyunca planlı olmayan ve ön görülemeyen sorunlara çözüm üretmelerinin yanı sıra klinik uygulama alanlarında hasta bakımını planlayarak sağlık sorunlarına çözüm bulmaları ve dolayısıyla klinik deneyimlerinin fazla olması gibi faktörlerin etkili olduğu düşünülmektedir.

Çalışmada kadın öğrencilerin PÇB'lerinin erkek öğrencilerden yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p < 0.05$, Tablo 4.1.). Literatür taraması sonucunda cinsiyete göre PÇB'nin istatistiksel olarak anlamlı olduğu araştırmalara ulaşılmıştır (Yalçın ve ark. 2010, Koç ve ark. 2015, İlman 2017, Moorthi 2018). İlman (2017) yapmış olduğu araştırmada kadın öğrencilerin PÇB'lerinin erkek öğrencilerden yüksek olduğunu tespit ederken, Koç ve arkadaşlarının (2015) yapmış olduğu araştırmada ise erkek öğrencilerin PÇB'lerinin kadın öğrencilerden yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatürde cinsiyete göre öğrencilerin PÇB'lerinde anlamlı bir farklılık bulunmayan araştırmalara da rastlanmaktadır (Yılmaz ve ark. 2009, Olgun ve ark. 2010, Kim ve Choi 2014, Yıldırım ve ark. 2014, Başar ve ark. 2015, Yüksel 2015, Elkin ve Karadağlı 2015, Durmuş 2016, Argaw ve ark. 2017). Çalışmada ve yapılan araştırmalarda cinsiyetin PÇB için belirleyici bir unsur olmadığı görülmektedir

Çalışmada anne öğrenim düzeyi ilkokul olan öğrencilerin, anne öğrenim düzeyi lisans olan öğrencilere göre PÇB'lerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0.05$, Tablo 4.1.). Literatüre bakıldığında çalışma ile benzer şekilde anlamlı fark belirlenen araştırma sonuçları bulunurken (Ilıman 2017), anlamlı farkbulunmayan araştırmalarda mevcuttur (Durmaz ve ark. 2007, Yılmaz ve ark. 2009, Çınar ve ark. 2010, Koç ve ark. 2015, Elkin ve Karadağlı 2015, Durmuş 2016.). Durmuş (2016) yaptığı çalışmada anne öğrenim düzeyi ortaöğretim olan öğrencilerin PÇB'lerinin anne öğrenim düzeyi yükseköğretim olanlara göre daha yüksek olduğunu tespit ederken, Ilıman (2017) ise anne öğrenim düzeyi lise olan öğrencilerin, anne öğrenim düzeyi okuryazar olmayanlara göre PÇB'lerinin daha yüksek olduğunu saptamıştır. Çalışma ve yapılan araştırmalardan yola çıkarak öğrencilerin PÇB'leri için anne öğrenim düzeyinin ayırt edici bir özellik olmadığı düşünülmektedir.

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinden öğrenme sürecinde zaman sorununu engel olarak algılayanların PÇB'lerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0.05$, Tablo 4.2.). Literatürde çalışma sonuçları ile paralellik gösteren araştırma sonuçları mevcuttur. Yapılan araştırmalarda öğrencilerin; zaman yönetimi konusunda yeterli bilgiye sahip olmadığı (Uysal ve ark. 2017), zaman yönetimi yüksek olan öğrencilerin akademik başarılarının da yüksek olduğu (Tektaş ve Tektaş 2010), boş vakit sorunu yaşayanların ders çalışma ve sınavlarla ilgili de sorun yaşadığı (Kacur ve Atak 2011) belirlenmiştir. Zaman yönetiminin bireyin üretkenliğini aynı zamanda genel performansını etkileyen unsurlardan biri olup ileride sahip olacakları mesleğe hazırlanan üniversite öğrencileri için ayrı bir öneme sahip olduğu düşünülmektedir.

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinden mesleği tercih etme nedeni olarak; aile tercihinine, insanlara yardım etmeye ve mesleği sevme ifadelerine evet diyenlerin PÇB'lerinin hayır diyenlere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p<0.05$, Tablo 4.3.). Literatüre bakıldığında PÇB'nin bağımsız değişken olarak mesleği tercih etme nedenleriyle ele alındığı herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Ayrıca çalışmada öğrencilerin yarıdan fazlasının iş imkanının fazla olması nedeniyle hemşirelik mesleğini tercih ettikleri belirlenmiştir. Buna karşın literatürde hemşirelik öğrencilerinin mesleği tercih etme nedenlerini araştıran çalışma sonuçları mevcuttur (Güdücü Tüfekçi ve Yıldız 2009, Sarıkaya ve Khorshid 2009, Özdelikara ve ark. 2016). Özdelikara ve arkadaşlarının (2016) yaptıkları araştırma sonucunda

hemşirelik öğrencilerin yine benzer şekilde yarından fazlasının mesleği isteyerek seçtiği, istemeyerek seçenlerin ise çoğunluğunun iş imkanı nedeniyle seçtiği belirlenmiştir. Bireyin en üst düzeyde doyum sağlayacağı ve yetenekleri doğrultusunda en iyi yapabileceği bir mesleği seçmesinin gelecekteki yaşamını şekillendirmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu yönde mesleği sevmeye nedeni ve insanlara yardım etme isteğiyle mesleği seçen öğrencilerin problemleri çözme konusunda daha yüksek motivasyona sahip oldukları bu nedenle de PÇB'lerinin seçmeyenlere göre gelişmiş olduğu varsayılmaktadır.

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinden bilgisayarda bilgi kaynaklarına erişmek/konu taramak, internetten bilgi/haber/güncel kaynak takip etmek ve ödev hazırlamak etkinliğini tercih edenlerin PÇB'lerinin yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0.05$, Tablo 4.5.). Genel anlamda bilgi edinmek, bireysel kazanım sağlamak ve kendini geliştirmek amacıyla bilgisayarı tercih eden öğrencilerin PÇB'leri tercih etmeyenlere göre daha yüksek bulunmuştur. Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin yarından azı bilgi kaynaklarına erişmek/konu taramak amacıyla bilgisayar kullanırken, hemen hemen yarısı internetten bilgi/haber/güncel kaynak takip etmek amacıyla bilgisayar kullanmaktadır. Literatürde; Mertoğlu ve Öztuna'nın (2004) yaptığı araştırmada öğrencilerin çoğunluğunun interneti süper bir kütüphane olarak gördükleri belirlenmiş, Otunla (2013) yaptığı araştırmada öğrencilerin en yüksek oranda akademik amaçlı internet kullandıklarını ifade etmiştir. Yapılan bu araştırmalarla çalışma farklı yıllarda ve örneklerde uygulanmış olsa da sonuçlar benzerlik göstermektedir. Konu taramak, bilgi kaynaklarına erişmek, güncel kaynakları takip etmenin öğrencilerde merak duygusunun bir sonucu olduğu ve bilgiye erişmek amacıyla araştırma yapan öğrencilerin problemlerle karşılaştıklarında farklı baş etme yöntemleri edinerek PÇB'lerini geliştirdikleri düşünülmektedir.

Çalışmada e-posta ve sosyal medya kullanmayı tercih eden öğrencilerin PÇB'lerinin tercih etmeyenlere göre daha yüksek olduğu görülmektedir ($p<0.05$, Tablo 4.5.). Kara (2012) yaptığı araştırmada internet kullanımına yönelik istenilen tutuma sahip öğrencilerin PÇB'lerini daha yeterli algıladıkları; hem olumlu hem de olumsuz problem çözme yaklaşımlarını daha fazla kullandıkları ifade edilmiştir. Öğrencilerin insanlarla etkileşimde olmak amacıyla interneti ve çeşitli iletişim araçlarını kullanmalarının PÇB'leri üzerinde olumlu yönde etkilediği

düşünülmektedir. Bununla birlikte literatürde olumsuz yönde etkilerinin olduğunu gösteren bazı araştırma sonuçları da bulunmaktadır (Yüksel ve Yılmaz 2016, Lau 2017). Öğrencilerin akademik olmayan amaçlarla sosyal medya kullanımının akademik başarılarını olumsuz yönde etkilediği (Lau 2017) ve internet bağımlılığının artmasının PÇB'lerini olumsuz yönde etkilediği (Yüksel ve Yılmaz 2016) bilinmektedir. Her ne kadar olumsuz özellikleri bulunsada sosyal medya kullanımı ve e-posta kullanımının sosyal anlamdaki PÇB'lerinde etkili birer araç oldukları bu nedenle de tercih eden öğrencilerin PÇB'lerinin yüksek olduğu düşünülmektedir.

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin PÇE toplam puan ortalaması 93.41 ± 18.43 olarak bulunmuş olup, ölçeğin toplam puan ortalaması 32-192 arasında değişmektedir. Toplam puan ortalamasının yüksek olması bireyin PÇB'sinin yetersiz olduğunu göstermektedir. Bu sonuç çalışmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin PÇB'lerinin orta düzeyde olduğu yönünde değerlendirilmiştir. Literatürde hemşirelik öğrencilerinin PÇB'lerinin incelendiği çok sayıda araştırma bulunmaktadır (Tezel ve ark. 2009, Kantek ve ark. 2010, Yıldırım ve ark. 2014, Yüksek 2015, Koç ve ark. 2015, İlman 2017, Kim ve ark. 2017, Zhang ve ark. 2018). Bu araştırmalardan bazılarının sonuçları araştırma sonucu ile paralellik göstermektedir. Hemşirelik öğrencilerinin PÇE toplam puan ortalaması İlman (2017)'in araştırmasında 89.47 ± 20.89 ; Koç ve arkadaşlarının (2015) araştırmasında 107.63 ± 12.25 ve Yüksel'in (2015) araştırmasında ise 95.46 ± 19.44 olarak bulunmuş ve benzer şekilde orta düzey olarak ifade edilmiştir. Hemşirelerin profesyonel, güvenli ve birey odaklı hemşirelik bakımı verebilmesinde PÇB'ne sahip olması önemlidir (Tercanlı 2011). Bu nedenle PÇB'nin hemşirelik öğrencilerine öğrenim süreçlerinde kazandırılması gerektiği düşünülmektedir.

Literatürde yukarıda bahsedilen hemşirelik öğrencileri ile yapılan araştırmaların yanı sıra hemşirelerin PÇB'sini inceleyen araştırmalar da görülmektedir (Erzincanlı 2010, Tercanlı 2011, Koçak 2017). Tercanlı (2011) yaptığı araştırmada hemşirelerin PÇB'sinin orta düzeyde olduğunu belirterek katılımcıların üçte ikiden fazlasının problem çözme ile ilgili herhangi bir eğitim almadıklarını tespit etmiştir. Çelenk (2016) yaptığı araştırmada ise hemşirelerin büyük çoğunluğunun problem çözme ile ilgili herhangi bir eğitim almadığı, problem çözme eğitimi alan hemşirelerin almayan hemşirelere göre PÇB'sinin daha yüksek olduğunu

saptanmıştır. Etkili PÇB'ye sahip bireylerin ortaya çıkan olumsuz duygu ve durumlarla baş edebildikleri, olumsuz durumları avantaja çevirerek bireysel kazanım haline getirebildikleri düşünülmektedir. Ayrıca yapılan araştırmalarla PÇB'si yüksek öğrencilerin sosyal anksiyetelerinin düşük, sosyal dayanıklılıklarının ise fazla olduğu (Jun and Lee 2017), PÇB'leri düşük öğrencilerin intihar düşüncelerinin yüksek olduğu (Carlbring ve ark. 2018) belirlenmiştir. Problem kaynakları ne olursa olsun öğrencilerin sosyal hayattaki bireysel ve ileride edinecekleri mesleki/akademik yaşantılarında başarılı olmaları açısından PÇB'lerini geliştirmeleri için kampüs içerisinde veya üniversite imkânları ile sağlanan rehberlik ya da psikolojik danışmanlıkların, öğrencilerin problemlerini çözmeye yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinde PÇE'nin alt boyutlarının puan ortalamalarına bakıldığında; aceleci yaklaşım 30.74 ± 7.04 , düşünen yaklaşım 14.08 ± 4.63 , kaçınan yaklaşım 11.52 ± 4.80 , değerlendirici yaklaşım 8.52 ± 3.25 , kendine güvenen yaklaşım 17.23 ± 5.50 ve planlı yaklaşım 11.30 ± 3.79 olarak bulunmuştur (Tablo 4.6.). Literatür taraması sonucu PÇE toplam puanı çalışmada olduğu gibi orta düzeyde değerlendirilen bazı araştırmaların (Yalçın ve ark. 2010, Yıldırım ve ark. 2014, İlman 2017) alt boyutlarına bakıldığında; İlman'ın (2017) araştırmasında PÇE alt boyut puanlarından planlı yaklaşımın $10,61 \pm 3,81$ ve kendine güvenen yaklaşımın 19.31 ± 5.94 olduğu, Yalçın ve arkadaşlarının (2010) yapmış olduğu araştırmada değerlendirici yaklaşımın 6.96 ± 2.17 ve kaçınan yaklaşımın 9.06 ± 3.85 olduğu, Yıldırım ve arkadaşlarının (2014) yapmış olduğu araştırmada ise aceleci yaklaşımın 30.42 ± 6.59 ve düşünen yaklaşımın 14.54 ± 4.39 olduğu tespit edilmiştir. PÇE alt boyut puan ortalamalarının araştırmalarda farklılık göstermesinde araştırmaların uygulandığı okulların farklı illerde bulunması, öğrenci sosyodemografik özelliklerinin değişkenlik göstermesi ve farklı öğrenme modellerinin uygulanmasının etkili olduğu düşünülmektedir. Hemşirelik mesleği için hasta ya da sağlıklı bireylere verilecek hemşirelik bakımının belirlenmesi ve uygulanmasının yanı sıra uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi de önemlidir. Çalışmada değerlendirici yaklaşım alt boyutunun beklenen düzeyde olması çalışmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin uygulama öncesi karar verme ve yapılan

girişimlerin sonuçlarını değerlendirebilme becerilerine sahip olduklarının bir göstergesi olarak düşünülebilir.

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinden kadınların SBBKYT'lerinin erkeklere göre daha olumlu olduğu bulunmuştur ($p<0.05$, Tablo 4.1.). Özyürek ve arkadaşlarının (2015) yaptıkları araştırmada öğrencilerin cinsiyetlerinin bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarını etkilediği ve çalışmayla benzer olarak kadınların puan ortalamasının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu sonuç kadınların ince motor becerilerinin erkeklere göre daha iyi olmasından kaynaklanabilir.

Çalışmada anne öğrenim düzeyi ilköğretim olan öğrencilerin SBBKYT'lerinin daha olumlu olduğu saptanmıştır ($p<0.05$, Tablo 4.1.). Literatürde Özyürek ve arkadaşlarının (2015) yaptığı araştırmaya bakıldığında anne öğrenim düzeyine göre bilgisayar kullanımına yönelik tutum arasında anlamlı ilişki belirlenmiş ve anne öğrenim düzeyi üniversite olan öğrencilerin bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Anne öğrenim düzeyi ilköğretim olan öğrencilerin eğitim süreçlerinde yardım almaksızın bilgisayar kullanımı gerektiren ödevlere bireysel olarak ulaşmaları ve sınavlara online başvuru yapmaları nedenleriyle olumlu tutum geliştirdikleri düşünülmektedir.

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinden ekonomik sorunları öğrenim sürecinde engel olarak algılamayanların SBBKYT'lerinin algılayanlara göre daha olumlu, araştırma sorunlarını ve nasıl öğreneceğini bilmemeyi öğrenim sürecinde engel olarak algılayanların SBBKYT'lerinin algılamayanlara göre daha olumlu olduğu bulunmuştur ($p<0.05$, Tablo 4.2.). Literatür incelendiğinde öğrenme sürecindeki engellerin SBBKYT'de bağımsız değişken olarak incelendiği herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Ancak Topkaya ve Meydan'ın (2013) yaptığı araştırmada öğrenciler en çok duygusal, ekonomik ve romantik problemler yaşadıklarını, Erkan ve arkadaşlarının (2012) yaptığı araştırmada ise öğrenciler genellikle duygusal, akademik ve ekonomik problemler yaşadıklarını belirtmişlerdir. Debowski (2001) nasıl öğreneceğini bilmeyen acemi öğrencilerin araştırma yaparken daha fazla çaba harcadığı, ancak verimli arama yollarını bilmedikleri için daha çok zaman kaybettikleri saptanmıştır. Çalışmada elde edilen bu sonucun ortaya çıkmasında öğrencilerin üçte birinden fazlasının ailesinin gelirini giderinden az

olarak tanımlaması, kardeş sayı ortalamasının yaklaşık dört olması ve çoğunluğunun kişisel bilgisayarının olmaması faktörlerinin etkili olabileceği düşünülmektedir.

Çalışmada insanlara yardım etmek ve mesleği sevmek nedeniyle mesleği seçtiğini ifade edenlerin SBBKYT'leri daha pozitif bulunmuştur ($p<0.05$, Tablo 4.3.). Koç (2006) yaptığı çalışmada hemşirelik öğrencilerinin neredeyse tamamının bilgisayar kullanımının mesleki kariyerlerine etki edeceğini düşündüğü tespit edilmiştir. Bu yönde teknolojik gelişmelerin hızlı olduğu bir çağda yaşayan öğrencilerin hemşirelik mesleğini insanlara yardım etmek ve mesleği sevmek amacıyla seçmeleri mesleki yaşamlarında teknolojik gelişmelere hazır oluşlarını arttıracığı yönünde yorumlanmaktadır.

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinden mezuniyet sonrasında lisansüstü eğitim almayı planlayanların SBBKYT'lerinin planlamayanlara göre daha olumlu olduğu saptanmıştır ($p<0.05$, Tablo 4.4.). Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin üçte birinden fazlası mezuniyet sonrasında yüksek lisans yapmayı planlamaktadır. Karadaş ve arkadaşlarının (2017) hemşirelik öğrencilerinin kariyer planlarına yönelik yaptıkları çalışmada öğrencilerin yarısına yakını yüksek lisans yapmak istediğini belirtmiştir. Çalışmadan elde edilen sonuca göre lisansüstü eğitim almak isteyen öğrencilerin beklenenden fazla olması hemşireliğin profesyonel bir meslek olarak gelişimini devam ettirmesi açısından sevindirici bir gelişme olarak görülmektedir.

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinden kişisel bilgisayara sahip olanların SBBKYT'lerinin olmayanlara göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$, Tablo 4.5.). Literatüre bakıldığında; öğrencilerin kişisel bilgisayara sahip olma durumuna göre bilgisayar kullanımına yönelik tutum arasında anlamlı fark saptanan araştırmalara rastlanırken (Atay ve ark. 2014, Özyürek ve ark. 2015, Oksay Şahin ve ark. 2016), Özen ve arkadaşlarının (2017) yapmış olduğu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin kişisel bilgisayara sahip olmasına göre SBBKYTÖ puanları karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Çalışmada öğrencilerin üçte ikiden fazlasının kişisel bilgisayara sahip olmadığı belirlenirken, Jamshidi ve arkadaşlarının (2012) yaptıkları çalışmada da benzer şekilde öğrencilerin neredeyse üçte ikisinin kişisel bilgisayara sahip olmadığı belirlenmiştir. Yapılan araştırmalar ve çalışma sonucunda kişisel bilgisayara sahip olmanın

bilgisayar becerilerini geliştireceği, bilgisayarla olan bağı arttıracığı, bilgisayara yönelik tutumu pozitif yönde etkileyebileceği düşünülmektedir.

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinden kişisel bilgisayara sahip olmayanların bilgiye ulaşma durumlarına göre SBBBKYT'leri arasında fark bulunmamıştır ($p>0.05$, Tablo 4.5.). Çalışmada kişisel bilgisayara sahip olmayan öğrencilerin çok azının okul veya kütüphane bilgisayarından bilgiye ulaştıkları tespit edilmiştir. Literatüre bakıldığında; Ayatollahi ve arkadaşlarının (2014) yaptıkları araştırmada öğrencilerin çoğunluğunun okul bilgisayarlarını kullandıkları belirlenmiştir. Abraham ve Abdeldafie'nin (2017) yapmış olduğu araştırmada öğrencilerin okul dışında bilgisayara ulaşılabilirliğinin bilgisayara yönelik tutumu olumlu yönde etkilediği saptanmıştır. Çalışma ve yapılan araştırmalar ışığında öğrencilerin SBBBKYT'lerinin pozitif yönde geliştirilebilmesi için öğrencilerin bilgisayara erişimlerinin kolaylaştırılması önemli bir faktör olarak görülmektedir.

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin bir günde internette harcanan zaman ortalaması 4.57 ± 3.19 saat olarak bulunmuştur (Tablo 4.5.). Koç'un (2011) araştırmasında hemşirelik öğrencilerinin haftalık internet kullanım ortalamasının 10.64 ± 11.23 saat, Milani ve arkadaşlarının (2009) yapmış olduğu araştırmada ergenlerin haftalık internet kullanım ortalamasının 14.36 saat olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte bilgisayar kullanma süresi ile ilgili Koç'un (2006) yapmış olduğu araştırmada öğrencilerin üçte birinden fazlasının günde 1-2 saat bilgisayar kullandığı, Özyürek ve arkadaşlarının (2015) yaptığı çalışmada ise öğrencilerin bilgisayar kullanma süresinin günde ortalama 2.7 saat olduğu belirlenmiştir. Shaheen ve arkadaşlarının (2016) yaptığı çalışmada öğrencilerin neredeyse yarısının haftada 3 saate kadar akademik amaçla bilgisayar ve internet kullandıkları, yaklaşık üçte birinin ise haftada 10 saat ve üzerinde akademik olmayan amaçlarla bilgisayar ve internet kullandıkları belirlenmiştir. Çalışmada öğrencilerin yaklaşık günde ortalama 5 saat internet kullanmalarının diğer yapılan araştırmalara göre yüksek bir değer olduğu görülmektedir. Yılmaz ve Yüksel (2016) yaptıkları araştırmada öğrencilerin internet kullanım sürelerinin artmasının internet bağımlılık düzeylerini artırdığı bulunmuştur. Sevindik'in (2011) yapmış olduğu araştırmada ise öğrencilerin problemlerini internet kullanımlarının sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını olumsuz etkilediği belirlenmiştir. Bu sonuçlar ışığında öğrencilerin davranış bilimleri ve

teknolojik gelişmeler hakkında gerçekçi ve uygulanabilir düzeyde öğrenim görmelerini sağlayacak düzenlemelerinin yapılması önem arz etmektedir (Yemen 2018).

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinden bilgisayarda bilgi kaynaklarına erişmek/konu taramak, bilgisayarda internetten bilgi/haber/güncel kaynak takip etmek ve ödev hazırlamak etkinliklerini tercih edenlerin SBBKYT'lerinin daha olumlu olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$, Tablo 4.5.).Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin hemen hemen yarısının bilgisayarda internetten bilgi/haber/güncel kaynak takip etmeyi tercih ettiği bulunmuştur. Literatüre bakıldığında; Shaheen ve arkadaşlarının (2016) yaptığı çalışmada öğrencilerin yarıdan biraz fazlasının akademik okumalar, neredeyse üçte birinin literatür taramaları için bilgisayar kullandığı, üçte ikiden fazlasının ise genel bilgilere ulaşmak amacıyla interneti kullandıkları tespit edilmiştir. Gündoğdu ve arkadaşlarının (2018) yaptığı çalışma da ise öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun interneti araştırma yapmak amacıyla kullandıkları belirlenmiştir. Emeka ve Nyeche'nin (2016) yapmış olduğu çalışmada ise öğrencilerin yarısına yakınının interneti dersleri ile ilgili bilgi edinmek ve üçte birinden azının interneti iletişim kurmak amacıyla kullandıkları bulunmuştur. Öğrencilerin ödev hazırlamak veya genel olarak bilgiye ulaşmak amacıyla bilgisayarı aktif olarak kullanmaları bu sayede bilgisayar kullanma yetilerini geliştirerek bilgisayar kullanmanın sağladığı faydaları daha iyi algıladıkları dolayısıyla da SBBKYT'lerinin daha yüksek olduğu düşünülmektedir.

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinden e-posta kullanmak etkinliğini tercih edenlerin SBBKYT'lerinin etmeyenlere göre daha olumlu olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$, Tablo 4.5.).Literatüre bakıldığında; Gündoğdu ve arkadaşları (2018) yaptıkları çalışmada öğrencilerin yarıdan fazlasının interneti e-mail amaçlı kullandığını belirlemişlerdir.Koç (2011) çalışmasında hemşirelik öğrencilerinin neredeyse tamamının e-mail kullandığını belirlemiştir. Çalışma ve yapılan araştırmalar sonucunda teknolojik gelişmeleri günlük hayatında aktif olarak kullanan öğrencilerin bilgisayara karşı daha pozitif yaklaşım sergiledikleri düşünülmektedir.

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinden sosyal medya kullanmak ve internette gezinmek etkinliğini tercih edenlerin SBBKYT'lerinin tercih etmeyenlere göre daha olumlu olduğu bulunmuştur ($p<0.05$, Tablo 4.5.). Oksay Şahin ve arkadaşları (2016)

yaptıkları araştırmada öğrencilerden sosyal paylaşım, eğlence ve iletişim amacıyla bilgisayarı kullananların SBBKYT'leri daha yüksek olup arada anlamlı fark bulunmuştur. Gök Uğur ve arkadaşlarının (2018) yaptığı araştırmada hemşirelerin üçte ikiden fazlası sosyal medyanın hemşirelik mesleğinin gelişiminde olumlu katkılarının olduğunu ifade etmişlerdir. Ayatollahi ve arkadaşlarının (2014) yaptıkları araştırmada öğrencilerin yarıdan fazlasının bilgisayarı internete erişim amacıyla seçtikleri bulunmuştur. Tüm bu bilgiler ışığında ve gözlemlerimizden yola çıkarak öğrencilerin sosyal medyayı sadece günlük hayata yönelik paylaşımlar amacıyla değil öğrenim süreçlerindeki sıkıntıları (not paylaşımı, oryantasyon dönemi problemleri vb.) aşmak için de kullandıkları bu nedenle bilgisayara yönelik tutumlarını pozitif yönde etkilediği düşünülmektedir.

Çalışmadabilgisayar kursu veya dersi alan öğrencilerin bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarının daha pozitif olduğu tespit edilmiştir ($p>0.05$, Tablo 4.5.). Çalışmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu bilgisayar kullanımına yönelik ders veya kurs almadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin öğrenme süreçleri boyunca farklı yazılımlar aracılığı ile web sitelerinden bilgi edinmek amacıyla bilgisayardan faydalanmaları gerektiği belirtilmektedir (Hallila ve ark. 2014). Bu nedenle öğrencilerin bilgisayar kullanma becerilerini geliştirmeleri için ders veya kurs almaları önemli bir yere sahiptir. Literatüre bakıldığında; Öztürk ve arkadaşlarının (2018) yaptığı araştırmada öğrencilerin çoğunluğunun bilgisayarla ilgili kurs almadığı ve bilgisayarla ilgili kurs alma ile bilgisayar özyeterliliği arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir. Gürdaş Topkaya (2013) yaptığı araştırmada bilgisayar eğitim programına katılan hemşirelerin SBBKYTÖ puanları arasında anlamlı fark tespit ederken benzer şekilde eğitim programına katılan hemşirelerin SBBKYTÖ puanları katılmayanlara göre daha yüksek bulunmuştur. Karaveli Çakır'ın (2017) hemşirelik öğrencilerinin teknolojik ekipman kullanıma ilişkin görüşlerini incelediği araştırmada öğrencilerin teknolojik ekipmanlara karşı stres ve korku duydukları saptanmıştır. Nkosi ve arkadaşlarının (2011) yaptığı araştırmada hemşirelik öğrencileri sağlık bakım alanlarında bilişim teknolojilerine ulaşmalarını engelleyen faktörler olarak: bilgisayar kullanma yeteneğindeki eksiklik, zaman yetersizliği, destek ve bütçe eksikliği ve ulaşım yetersizliği nedenlerini belirtmişlerdir. Kaya ve arkadaşlarının (2014) yaptıkları araştırmada ise bilgisayar anksiyetesinin azalması

SBBKYT'yi olumlu yönde etkilediği ifade edilmiştir. Bu bağlamda bilgisayarı tanımama ve kullanımının sağladığı faydaları tam olarak bilmemenin bilgisayara yönelik tutumu etkilediği bu nedenlerle ders ve uygulamalarla öğrencilerin bilgisayarla etkileşiminin artırılması amacıyla makale taraması gibi ödevlerin verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinden bilgisayar kullanımının hasta bakımına etkisinin olumlu olduğunu düşünenlerin SBBKYT'lerinin olumsuz olduğunu düşünenlere göre daha pozitif olduğu saptanmıştır ($p<0.05$, Tablo 4.5.). Literatüre bakıldığında; Karadağlı ve Genç'in (2017) yapmış oldukları araştırmada hemşirelik öğrencilerinin yarıdan fazlasının hemşirelik alanında bilgisayar kullanımının, hemşirelik bakımının kalitesini iyileştirdiği ve hemşirelik sürecini desteklediği saptanmıştır. Çakırlar ve Mendi'nin (2016) yapmış olduğu araştırmada hemşirelerin elektronik sağlık kayıtlarını kullanmalarının sağlık bakım kalitesini arttıracığı bulunmuştur. Köse (2011) yaptığı araştırmada bilgisayarların hemşirelik uygulamalarını kolaylaştırdığı, iş yükünü azalttığı, bakım kalitesini arttırdığı ve bakım kalitesinin ölçülmesine olanak sağladığı belirtilmiştir. Nkosi (2011) araştırmasında hemşirelik öğrencilerinin bilgisayar kullanımına yönelik olumlu tutum gösterdikleri ve bilgisayar kullanmanın hasta bakım kalitesini arttıracığı bulunmuştur. Hemşirelikte bilişim teknolojilerinin etkili kullanımının sağlık sektörünün ayrılmaz bir parçası olan hemşireliği ayrıca hasta/sağlıklı bireylere sunulan tedavi ve bakım hizmetlerinin kalitesini arttıracığı belirtilmektedir (Gündoğdu ve ark. 2018).

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin SBBKYTÖ toplam puan ortalamasının 8.36 ± 9.58 olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4.7.). Literatürde SBBKYT'yi ölçmek amacıyla yapılan araştırmalar mevcuttur (Gürdaş Topkaya 2013, Oksay Şahin ve ark. 2016, Özen ve ark. 2017). Hemşirelik öğrencileri ve hemşireler üzerinde SBBKYTÖ'yü kullanarak yapılan araştırmalarda toplam puan ortalamaları; Özen ve arkadaşlarının (2017) araştırmasında 10.73 ± 9.98 , Oksay Şahin ve arkadaşlarının (2016) araştırmasında 13.68 ± 9.49 ve Gürdaş Topkaya'nın (2013) araştırmasında 15.18 ± 10.94 olarak bulunmuştur. Çalışma ve yapılan araştırmalar arasındaki farklılığın öğrencilerin sosyodemografik özelliklerinden, araştırmaların yapıldığı okullardaki öğrencilerin uygulama alanlarındaki bilgisayarlarla etkileşim

durumlarından ve bilgisayara yönelik ders almalarından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Çalışmada SBBKYTÖ alt grup dağılımına bakıldığında 1. grupta hiç öğrenci bulunmazken öğrencilerin çok azı 2. grupta (bilgisayar kullanımı konusunda huzursuz ve sağlık bakımında bilgisayarların yararlılığı konusunda endişeli), 3. grupta (temel düzeyde bilgisayar bilgisine sahip ve sağlık bakımında bilgisayar kullanımının farkındalığı sınırlı) ve 6. grupta (bilgi teknolojilerinin değerinin farkında ve sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik idealistik-pozitif bakış açısına sahip) yer alırken, yaklaşık üçte ikisi 4. grupta (bilgisayarın yararlılığının farkında ve sağlık bakımında bilgisayar kullanımı konusunda gerçekçi bir görüşe sahip) venedeyse dörtte biri ise 5. grupta (bilgisayar kullanma konusunda kendinden emin ve sağlık bakımında bilgisayar kullanımı konusunda istekli) bulunmaktadır (Tablo 4.7.). Araştırmalarda da çalışmayla benzer şekilde katılımcıların çoğunluğu 4. ve 5. gruplarda yer almaktadır. SBBKYTÖ'nin kullanıldığı araştırmalara bakıldığında; Özen ve arkadaşlarının (2017) yaptıkları araştırmada hemşirelik öğrencilerinin hemen hemen yarısı 4. grupta, üçte birinden fazlası ise 5. grupta yer almaktadır. Oksay Şahin ve arkadaşlarının (2016) yaptığı araştırmada hemşirelik öğrencilerinin çoğunluğu 4. ve 5. grupta yer almaktadır. Atay ve arkadaşlarının (2014) yaptığı araştırmada ise öğrencilerin büyük çoğunluğu 4. ve 5. Grupta bulunmaktadır. Viyajalakshmi (2013) yaptığı araştırmada hemşirelik öğrencilerinin üçte ikiden fazlası 4. grupta olduklarını ifade etmişlerdir. Teknolojik ilerlemelerle yeni roller edinen hemşirelerin bilgisayar ve diğer bilgi teknolojilerini kullanmaya hazır oluşları hemşirelik bilişim sistemlerinin gelişmesinde ve tüm dünya ile ortak terminolojinin kullanılmasında önemli rol oynamaktadır (Köse, 2011). Bu bağlamda mesleki hayata atılacak hemşirelik öğrencilerinin de teknolojiye yönelik tutumunun geliştirilmesi büyük önem arz etmektedir. Abraham ve Abdeldafie'nin (2017) yaptıkları araştırmaya göre hemşirelik öğrencilerinin bilgisayara karşı olumlu tutum gösterdikleri ve olumlu tutum gösterenlerin bilgisayarı öğrenme aracı olarak kullanmayı kabul ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Fidancıoğlu ve arkadaşlarının (2008) yaptığı araştırmaya göre öğrencilerin büyük çoğunluğu bilgisayar ve internet kullanımının meslekleri için gerekli olduğunu belirttikleri tespit edilmiştir. Çalışmada 1. grupta öğrenci bulunmaması hemşirelik öğrencilerinin teknoloji

korkularının ve sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik anksiyetelerinin olmadığının göstergesidir. Öğrencilerin yarısından fazlasının bilgisayar kullanımında kendilerini rahat hissettikleri ve sağlık bakımında bilgisayarın faydalarının farkında oldukları belirlenmiştir. Hemşirelik öğrencilerinden sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik istekli ve pozitif bakış açısına sahip öğrencilerin az olması hemşirelik eğitim programında bilgisayara yönelik derslerin ve uygulamaların arttırılması gerektiğini düşündürmektedir.

Çalışmada SBBKYTÖ ile PE arasında negatif yönde zayıf anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p=0.000$, $r=-0.363$, Tablo 4.8.). Ancak PE'nin değerlendirilmesinde toplam puan ortalaması azaldıkça PB artmaktadır şeklinde ters yorumlandığından dolayı PB'si yüksek olan ğrencilerin SBBKYT'lerinin daha pozitif olduğu saptanmıştır. Literatürde hemşirelik ğrencilerinin PB'lerinin ve SBBKYT'lerinin birlikte incelendiği araştırmaların varlığına rastlanmamıştır. Bu bulgu konu ile ilişkili bazı araştırmaların sonuçları ile tartışılmıştır. Ulaş ve alışkan (2016) yaptıkları araştırmada ğretmen adaylarının PB'si ile algılanan bilgisayar yeterliliği arasında anlamlı ilişkinin olmadığı saptanmıştır. Yılmaz ve Aktürk'n (2017) yaptıkları araştırmada öğrencilerin bilgisayar programlama konusunda kendilerine olan güvenlerinin artması ile problem çözmeye karşı daha olumlu bir tutum gösterdikleri bulunmuştur. Bu yönde günlük hayatımızın ayrılmaz bir parçası haline gelen bilgisayar bilgiye ulaşımı kolaylaştırmakla kalmayıp bize çeşitli durumlar karşısında da bilginin kullanımı hakkında yol göstermektedir. Bu nedenle de bireyler gerek sosyal hayatta gerekse iş hayatında karşılaştıkları problemler için çeşitli çözüm yolları bulmak amacıyla bilgisayarı aktif olarak kullanmaktadırlar. Çalışma ve araştırma sonuçlarından yola çıkararak PB'si yüksek olan bireylerin SBBKYT'lerinin olumlu olduğu görülmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerilerinin sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarına etkisinin araştırılması amacıyla yapılan çalışmadan elde edilen bulgulara dayanılarak ulaşılan sonuçlar şu şekildedir:

- PÇE toplam puan ortalaması 93.41 ± 18.43 olarak bulunmuş ve hemşirelik öğrencilerinin PÇB'lerinin orta düzeyde olduğu yönünde değerlendirilmiştir.
- 4. sınıftaki öğrencilerinin 1. sınıftaki öğrencilere, kadın öğrencilerin erkek öğrencilere, anne öğrenim düzeyi ilköğretim olan öğrencilerin, anne öğrenim düzeyi lisans olan öğrencilere, hemşirelik öğrencilerinden öğrenme sürecinde zaman sorununu engel olarak algılayanların algılamayanlara, mesleği tercih nedeni olarak, aile tercihine, insanlara yardım etmeye ve mesleği sevmeye ifadelerine evet diyen öğrencilerin hayır diyen öğrencilere, bilgisayarda bilgi kaynaklarına erişmek/konu taramak, internetten bilgi/haber/güncel kaynak takip etmek, e-posta kullanmak, sosyal medya kullanmak ve ödev hazırlamak etkinliğini tercih edenlerin etmeyenlere göre PÇB'sinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- Hemşirelik öğrencilerinin SBBKYTÖ toplam puan ortalamasının 8.36 ± 9.58 olduğu belirlenmiştir.
- SBBKYTÖ alt grupları dağılımlarına bakıldığında 1. grupta öğrenci bulunmazken öğrencilerin %64.7'sinin "bilgisayarın yararlılığının farkında ve sağlık bakımında bilgisayar yetenekleri konusunda gerçekçi bir görüşe sahip olma" olan 4. grupta yer aldığı bulunmuştur.
- Kadın öğrencilerin erkek öğrencilere, anne öğrenim düzeyi ilköğretim olan öğrencilerin anne öğrenim düzeyi lise ve lisans olanlara, hemşirelik öğrencilerinden öğrenim sürecinde; ekonomik sorunları engel olarak algılamayanların algılayanlara, araştırma sorunlarını ve nasıl öğreneceğini bilmemeyi engel olarak algılayanların algılamayanlara, mesleği tercih etme nedeni olarak insanlara yardım

etmek ve mesleği sevmek ifadelerine evet diyenlerin hayır diyenlere göre SBBKYT'lerinin daha pozitif olduğu bulunmuştur.

- Kişisel bilgisayara sahip öğrencilerin SBBKYT'lerinin daha pozitif olduğu saptanmıştır.
- Hemşirelik öğrencilerinden bilgisayarda bilgi kaynaklarına erişmek/konu taramak, internetten bilgi/haber/güncel kaynak takip etmek, e-posta kullanmak, sosyal medya kullanmak, ödev hazırlamak ve internette gezinmek etkinliğini tercih edenlerin etmeyenlere göre SBBKYT'lerinin daha olumlu olduğu belirlenmiştir.
- Hemşirelik öğrencilerinin bilgisayar kullanımının hasta bakımına etkisinin olumlu olduğunu düşünen öğrencilerin olumsuz olduğunu düşünen öğrencilere göre SBBKYT'lerinin daha pozitif olduğu saptanmıştır.
- Hemşirelik öğrencilerin günde ortalama 4.57 ± 3.19 saat internette zaman harcadıkları tespit edilmiştir.

6.2. Öneriler

- Hemşirelik müfredatlarında PÇB'yi arttırmaya yönelik eleştirel düşünme derslerinin bulunması, öğrencilerin her eğitim-öğretim yılı başlangıcında PÇB yönünden değerlendirilmesi ve takip edilmesi,
- Öğrencilerin problemlerle karşılaştıklarında PÇB'lerini geliştirmeleri amacıyla kampüs içerisinde rehberlik ya da psikolojik danışmanlıkların bulundurulması,
- Öğrencilere eğitim-öğretim süreci içerisinde zaman yöntemine ilişkin kurslar ve uygulamalı dersler verilmesi,
- Öğrencilerin bilgisayara erişimlerini kolaylaştırmak için bilgisayar laboratuvarlarının oluşturulması mevcut laboratuvarların sayılarının ve donanımlarının artırılması,
- Öğrencilere teknolojinin ve internetin olumlu-olumsuz etkilerinin anlatılacağı seminer veya eğitim programlarının hazırlanması,

- Öğrencilerin ders ve uygulamalarla bilgisayarla akademik etkileşiminin artırılması amacıyla makale taraması gibi ödevlerin verilmesi,
- Öğrencilerin bilgisayarda yoğun olarak tercih ettikleri etkinliklere göre eğitim programlarının entegre edilmesi ve uygulama sahalarında hemşire gözetiminde hemşirelik bilişimiyle kaynaştırılması,
- Öğrencilerin hem PÇB'lerini hem de SBBKYT'lerini etkileyen faktörleri tespit etmek amacıyla daha geniş gruplarda araştırma yapılması önerilir.

7. KAYNAKLAR

1. Abraham BK, Abdeldafie SY: Attitude of Nursing Students towards Computer Assisted Learning in a Selected Nursing College, Hafar al Batin, Saudi Arabia. *International Journal of Innovative Research in Medical Science (IJIRMS)*, 2(4), 2017.
2. Akın S, Güngör İ, Mendi B, Şahin N, Bizat E, Durna Z: Üniversite Öğrenimlerini Sürdüren Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri ve İç-Dış Kontrol Odağı Algısı. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 4 (2): 30-36, 2007.
3. Akyol MA: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Duygusal Zekâ Seviyelerinin ve Problem Çözme Becerilerinin Farklı Değişkenlere Göre Karşılaştırılması. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak, 2019.
4. Alpar R: Spor, Sağlık ve Eğitim Bilimlerinden Örneklerle Uygulamalı İstatistik ve Geçerlik-Güvenirlilik. Detay Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara, 2012.
5. Alquraini H, Alhashem AM, Shah MA, Chowdhury RI: Factors Influencing Nurses' Attitudes Towards The Use of Computerized Health Information Systems in Kuwaiti Hospitals. *Jan: Original Research*, 375-381, 2007.
6. Ançel G, Erkal İlhan S, Bıyıklı Gençtürk Z: An Analysis of The Relationship Between Self-Efficacy Beliefs and Perceived Problem Solving Ability Among Nursing and Midwifery Student. *Türkiye Klinikleri J Nurs Sci*, 7(1): 20-8, 2015.
7. Argaw AS, Haile BB, Ayalew BT, Kuma SG: The Effect of Problem Based Learning (PBL) Instruction on Students' Motivation and Problem Solving Skills of Physics. *EURASIA Journal of Mathematics Science and Technology Education*, 13(3): 857-871, 2017.
8. Arkan K: Sınıf Öğretmenlerinin Problem Çözme Becerisini Kazandırmaya Yönelik Öz-Yeterlikleri ile İlköğretim Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki. *Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul*, 2011.
9. Atay S, Arıkan D, Fatma Y, Aslantürk N, Uzun A: Nursing and Midwifery Students' Attitudes to Computer Use in Healthcare. *Nursing Practice Today*, 1(3):147-154, 2014.
10. Ayatollahi A, Ayatollahi J, Ayatollahi F, Ayatollahi R, Shahcheraghi SH: Computer and Internet Use Among Undergraduate Medical Students in Iran. *Pak J Med Sci*, 30(5): 1054-1058, 2014.
11. Bakioğlu B, Alkış Küçükaydın M, Karamustafaoğlu O, Uluçınar S, Akman E, Eranlı E, Çakır R: Öğretmen Adaylarının Bilişötesi Farkındalık Düzeyi, Problem Çözme Becerileri ve Teknoloji Tutumlarının İncelenmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1:22-33, 2015.
12. Başar G, Akın S, Durna Z: Hemşirelerde ve Hemşirelik Öğrencilerinde Problem Çözme ve İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(1): 125-147, 2015.
13. Beşer A, Kissal A: Critical Thinking Dispositions and Problem Solving Skills Among Nursing Students. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 2(3):88-94, 2009.
14. Bilgiç Ş, Şemdir M: Hemşirelik Bilişimi. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*, 3(1): 24-28, 2014.
15. Bruce JC, Lack M, Bomvana NM, Qamata-Mtshali N: Problem-based Learning: Nursing students' Attitude, Self-Reported Competence, Tutorial Performance and Self-Directed Learning Readiness. *Journal of Nursing Education and Practice*, 8(10), 2018.

16. Bulun M: Bilim Teknolojileri Yönetimi ve Sağlık Kuruluşlarında Yönetimde Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2001.
17. Burns HK, O'Donnell J, Artman J: High-fidelity Simulation in Teaching Problem Solving to 1st-Year Nursing Students A Novel Use of the Nursing Process. *Clinical Simulation in Nursing*, 6: 87-95, 2010.
18. Carlbring P, Abdollahi A, Hosseinian S, Zamanshoar E, Beh-Pajoooh A: The Moderating Effect of Hardiness on the Relationships Between Problem-Solving Skills and Perceived Stress with Suicidal Ideation in Nursing Students. *Studia Psychologica*, 60(1): 30-41, 2018.
19. Choi E, Lindquist R, Song Y: Effects of Problem-Based Learning vs. Traditional Lecture on Korean Nursing Students' Critical Thinking, Problem-Solving and Self-Directed Learning. *Nurse Education Today*, 34: 52-56, 2014.
20. Çakırlar A, Mendi B: Hemşirelerin Elektronik Sağlık Kaydı ve Bilişim Uygulamaları Kapsamındaki Bilgi ve Tutumlarının Değerlendirilmesi. *FNG & Bilim Tıp Dergisi*, 2(1):32-39, 2016.
21. Çelenk O: Hemşirelerin Problem Çözme Becerilerinin Araştırılması: Bir Hastane Uygulaması. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2016.
22. Çınar N, Sözeri C, Şahin S, Cevahir R, Say M: Problem Solving Skills of The Nursing and Midwifery Students and Influential Factors. *Revista Electronica de Enfermagem*, 12(4):601-6, 2010.
23. Dall VS: Factors Influencing Nurses' Attitudes Towards Information Technology in Nursing Practice in Western Australia. Science and Mathematics Education Centre, Curtin University, 2014.
24. Debowski S: Wrong Way: Go Back! An Exploration of Novice Search Behaviours While Conducting an Information Search. *The Electronic Library*, 19(6): 371-382, 2001.
25. Durmaz Ş, Kaçar Z, Can S, Koca R, Yeşilova D: Çanakkale Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri (PÇB) ve Etkileyen Bazı Faktörler. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 10(4), 2007.
26. Durmuş M: Üniversite Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri ile Psikolojik Dayanıklılıkları Arasındaki İlişki. Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 2016.
27. Dündar S: Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Özellikleri İle Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(2): 139-150, 2009.
28. Elkin N, Karadağlı F: Üniversite Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin Değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(1):11-18, 2015.
29. Emeka UJ, Nyeche OS: Impact of Internet Usage on The Academic Performance of Undergraduates Students: A case study of the University of Abuja, Nigeria. *International Journal of Scientific & Engineering Research*, 7(10), 2016.
30. Erkan S, Özbay Y, Cihangir Çankaya Z, Terzi Ş: Üniversite Öğrencilerinin Yaşadıkları Problemler ve Psikolojik Yardım Arama Gönüllükleri. *Eğitim ve Bilim*, 37(164), 2012.

31. Erzincanlı S: Hemşirelerin Eleştirel Düşünme Eğilimleri ve Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi. Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2010.
32. Fidancıoğlu H, Beydağ KD, Gök Özer F, Kızılkaya M: Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin İnternet Kullanımına Yönelik Görüşleri. 7. Uluslararası Hemşirelik Öğrencileri Kongresi Poster Bildirisi, İstanbul, 2008.
33. Gonen A, Lev-Ari: The Impact of Sociological Factors on Nurse Educators' Use of Information Technology. *Journal of Health Education Research & Development*, 4(4), 2016.
34. Gök Uğur H, Seyis N, Özçelik S, Toduk FN: Hemşirelerin Mesleki Gelişiminde Sosyal Medya Kullanım Durumlarının İncelenmesi. *Samsun Sağ Bil Der*, 3(2): 9-16, 2018.
35. Gölgeleyen Y: Endüstri Meslek Lisesi Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2011.
36. Güdücü Tüfekçi F, Yıldız A: Öğrencilerin Hemşireliği Tercih Etme Gerekçeleri ve Gelecekleri İle İlgili Görüşler. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 12(1): 31-37, 2009.
37. Güleş HK, Bülbül H, Çağlıyan V: Bilişim Teknolojileri Kullanımının İşletme Performansına Etkisi: Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi İşletmelerinde Bir Uygulama. *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 61-83, 2003.
38. Gündoğdu H, Erol F, Tanrıkulu F, Filiz NY, Kuzgun H, Dikmen Y: Hemşirelik Öğrencilerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 15(1), 2018.
39. Gürdaş Topkaya S: Hemşirelerin Bilgisayar Okuryazarlığının Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutumlarına Etkisi. İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2013.
40. Hallila LE, Zubaidi RA, Ghamdi NA, Alexander G: Nursing students' use of Internet and Computer for their Education in the College of Nursing. *International Journal of Nursing & Clinical Practices*, 1(108), 2014.
41. Huryk LA: Factors Influencing Nurses' Attitudes Towards Healthcare Information Technology. *Journal of Nursing Management*, 18: 606–61, 2010.
42. <http://nursing-informatics.com/process.html>
43. Ifinedo P: The Moderating Effects of Demographic and Individual Characteristics on Nurses' Acceptance of Information Systems: A Canadian Study. Department of Financial and Information Management, Cape Breton University, *International Journal of Medical Informatics*, 2015.
44. İlman AY: Klasik ve Entegre Eğitim Modeli ile Öğrenim Gören Hemşirelik Öğrencilerinde Problem Çözme Becerisi ve Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi. Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2017.
45. Işık O, Akbolat M: Bilgi Teknolojileri ve Hastane Bilgi Sistemleri Kullanımı: Sağlık Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. *Bilgi Dünyası*, 11(2): 365-389, 2010.
46. Jamshidi L, Mehrdad AG, Jamshidi S: Assessing Nursing Students' knowledge and Attitudes About Computers and the Internet. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 46: 1371 – 1374, 2012.

47. Jones JH: Evaluation Of Critical Thinking Skills in an Associate Degree Nursing Program. The University of Georgia, Doctor of Education, Athens, Georgia, 2005.
48. Jun WH, Lee G: The Role Of Ego-Resiliency in The Relationship Between Social Anxiety and Problem Solving Ability Among South Korean Nursing Students. Nurse Education Today 49: 17-21, 2017.
49. Kacur M, Atak M: Üniversite Öğrencilerinin Sorun Alanları ve Sorunlarla Başetme Yolları: Erciyes Üniversitesi Örneği. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 31:273-297, 2011.
50. Kaçan Softa H, Akduran F, Akyazı E: Hemşirelerin Bilgisayar Kullanımlarına Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 3(3):845-857, 2014.
51. Kalkan S: Sağlık Kurumlarında Değişim Yönetimi ve Bilişim Teknolojilerinin Uygulanması. İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2015.
52. Kanbay Y: Hemşirelik Öğrencilerine Verilen Eleştirel Düşünme Eğitiminin Problem Çözme Becerisi Üzerine Etkisi. Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Erzurum, 2013.
53. Kantek F, Gezer N: Bir Sağlık Yüksekokulunda Öğrencilerin Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi. International Conference on New Trends in Education and Their Implication, Antalya, 2010.
54. Kara B: Paramedik Adaylarının Problem Çözme Becerileri ile İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. Türkiye Acil Tıp Dergisi, 12(2):54-61, 2012.
55. Karadağlı F, Genç A: Hemşirelik Öğrencilerinin Hemşirelik Uygulamalarında Bilgisayar Kullanımına İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi. IGUSABDER, 3: 260-274, 2017.
56. Karadaş A, Duran S, Kaynak S: Hemşirelik Öğrencilerinin Kariyer Planlamaya Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi. SDÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, (8)1, 2017.
57. Karaveli Çakır S: Hemşirelik Öğrencilerinin Teknolojik Ekipman Kullanımına İlişkin Görüşleri ve Yaşadıkları Deneyimler. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 33(3): 11-20, 2017.
58. Kaya H, Işık B, Bodur G: The relationship Between in-Service Training Nurses' Attitudes Toward Computer in Health Care and Computer Anxiety in Turkey. International Journal of Human Sciences, 11(2): 948-963, 2014.
59. Kaya N, Aşti T: Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğinin Güvenirlilik ve Geçerliliği. İ.Ü.F.N. Hem. Derg. 16(61) : 24-32, 2008.
60. Kelleci M, Gölbaşı Z, Doğan S, Tuğut N: Entegre Eğitim Programında Öğrenim Gören Hemşirelik Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri: Bir İzlem Çalışması. İ.Ü.F.N. Hem. Derg.,19(1):23-28, 2011.
61. Kihnula N: Learning Clinical Competence with Mobile Technology in Nursing Education: A Literature Review. Helsinki Metropolia University of Applied Sciences, Bachelor of Health Care, Nursing AMK, Thesis, 2017.
62. Kim HR, Song Y, Lindquist R, Kang HY: Effects of Team-Based Learning on Problem-Solving, Knowledge and Clinical Performance of Korean Nursing Students. Nurse Education Today, doi: 10.1016/j.nedt.2015.12.003, 2015.

63. Kim KS, Choi JH: The Relationship Between Problem Solving Ability, Professional Self Concept and Critical Thinking Disposition of Nursing Students. *International Journal of Bio-Science and Bio-Technology*, 6(5): 131-142, 2014.
64. Kim MJ, Ko GY, Park SJ, Choi EY, Park BS: Effects of Integrated Simulation Program on The Critical Thinking Disposition, Problem-Solving Process and Job Performance of Nursing College Students. *J Biomed Imag Bioeng*, 1(2): 47-52, 2017.
65. Koç E: Yöntem ve Uygulama Açısından Klinik Karar Destek Sistemleri. Okan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2013.
66. Koç M: Hemşirelik Öğrencilerinde Bağlanma Biçimleri ve İnternet Kullanımı. İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doktora Tezi, İstanbul, 2011.
67. Koç Z: Hemşirelik Öğrencilerinin Hemşirelik Eğitimi ve Uygulamalarında Bilgisayar Kullanımı Konusundaki Görüşlerinin Belirlenmesi. C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 10(2), 2006.
68. Koç Z, Koyuncu S, Sağlam Z: Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik ve Ebelik Öğrencilerinin Problem Çözme Beceri Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 12(1):41-50, 2015.
69. Koçak MY: Hemşirelerin Öz-Yeterlilik Algıları ile Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi. İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2017.
70. Köksal A, Esatoğlu E: Ankara İlindeki Üniversite ve Özel Hastanelerde Kullanılan Elektronik Hastane Bilgi Sistemlerinin Analizi. Ankara Üniversitesi Dikimevi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi, 7(1), 2005.
71. Köse A: Hemşirelerin Bilgisayar Kullanım Durumları ve Hemşirelik Bilişimi Hakkında Düşünceleri- Trabzon İline Ait Bir Çalışma. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon, 2011.
72. Lau WWF: Effects of Social Media Usage and Social Media Multitasking on The Academic Performance of University Students. *Computers in Human Behavior*, 68: 286-291, 2017.
73. Mertoğlu H, Öztuna A: Bireylerin Teknoloji Kullanımı Problem Çözme Yetenekleri ile İlişkili Midir?, *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, 3(1), Article 12, 2004.
74. Milani L, Osualdella D, Blasio PD: Quality of Interpersonal Relationships and Problematic Internet Use in Adolescence, *Cyberpsychology & Behavior*, 12(6), 2009.
75. Moorthi S: Problem Solving Skills Among College Students. *International Journal Of Innovative Research Explorer*, 5(4), 2018.
76. Mutluay E, Özdemir L: Sağlık Bilişim Sistemleri Kapsamında Hemşirelik Bilişiminin Kullanımı. *F.N. Hem. Derg.*, 22(3): 180-186, 2014.
77. Nazlı S: Hemşirelerde Duygusal Zeka ve Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Konya İli Örneği. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2013.
78. Nkosi ZZ, Asah F, Pillay P: Post-Basic Nursing Students Access to and Attitudes Toward The Use of Information Technology In Practice: A Descriptive Analysis. *Journal of Nursing Management*, 19: 876–882, 2011.

79. Oksay Şahin A, Yalçın Nar M, Pehlivanoğlu Yütmez T, Yılmaz Çam Ç: Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutumları. Türkiye Klinikleri JSurg Nurs-Special Topics, 2(1): 91-96, 2016.
80. Olgun N, Kan Öntürk Z, Karabacak Ü, Eti Aslan F, Serbest Ş: Hemşirelik Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri: Bir Yıllık İzlem Sonuçları. Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 1(4), 2010.
81. Otunla AO: Internet Access and Use Among Undergraduate Students of Bowen University, Iwo, Osun State. Bowen University Library, PMB 284, Iwo, Osun State, Nigeria, 2013.
82. Ömürbek N, Altın FG: Sağlık Bilişim Sistemlerinin Uygulanmasına İlişkin Bir Araştırma: İzmir Örneği. SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19:211-232, 2009.
83. Öner F: Sağlık Bilişimi, Türkiye’de Sağlık Bilgi Enformasyon Sistemleri ve Dijital Hastaneler. Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2014.
84. Özdelikara A, Ağaçdiken S, Aydın E: Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçimi ve Etkileyen Faktörler. ACU Sağlık Bil Derg, 2:83-88, 2016.
85. Özen N, Yazıcıoğlu İ, Çınar Fİ: Hemşirelik Öğrencilerinin Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutumları ile Klinik Karar Verme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi 4(2): 112-118, 2017.
86. Özkul Özel H, Özdemir Ürkmez D, Demiray S, Cebeci Z: Hemşirelik Bilişimi ve Hastane Bilgi Yönetimi Sistemi. Okmeydanı Tıp Dergisi, 30(3): 158-160, 2014.
87. Öztürk A, Tezel A, Bora C, Arslan N: Hemşirelik Öğrencilerinin Bilgisayar Öz-Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 21(4):249-255, 2018.
88. Özyürek P, Öztasan N, Kılıç İ: The Relationship Between Perceive Stress and Computer Technology Attitude: an Application on Health Sciences Students. Acta Inform Med, 23(1):33-38, 2015.
89. Parlak Günüşen N, Üstün B: Hemşirelik Öğrencilerinin Problem Çözme Düzeyleri ile Kontrol Odağı Arasındaki İlişki. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi, 4(2): 72-75, 2011.
90. Polat H: Hemşirelerin Problem Çözme Becerileri ve Atılganlıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Aydın, 2013.
91. Saluvan M: Sağlık Hizmetlerinin Kalitesi ile Hastane Bilgi Sistemleri İlişkisi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara, 2015.
92. Sarıkaya T, Khorshid L: Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi: Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7(2): 393-423, 2009.
93. Senemoğlu N: Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya, Pegem Akademi, 20. Baskı, 2011.
94. Sevindik F: Fırat Üniversitesi Öğrencilerinde Problemler İnternet Kullanımı ve Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarının Belirlenmesi. İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doktora Tezi, Malatya, 2011.

95. Shaheen MM, Nahar S, Talukder MHK, Tasnim S: Computer and İnternet Use by the Undergraduate Medical Students of Bangladesh. *South-East Asian Journal of Medical Education*, 10(2), 2016.
96. Skiba DJ, Connors HR, Jeffries PR: Information Technologies and The Transformation of Nursing Education. *Nursing Outlook*, 56: 225-230, 2008.
97. Şahin Ç: Problem Çözme Becerisinin Temek Felsefesi. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10: 16-171, 2004.
98. Şahin N, Şahin NH, Heppner PP: Psychometric Properties of the Problem Solving Inventory in a Group of Turkish University. *Cognitive Therapy and Research*,17(4), 1993.
99. Şenyuva E:Teknolojik Gelişmelerin Hemşirelik Eğitimine Yansımaları. *FNJN Florence Nightingale Journal of Nursing*, 27(1): 79-90, 2019.
- 100.Taşçı S: Hemşirelikte Problem Çözme Süreci, *Sağlık Bilimleri Dergisi*, 14: 73-78, 2005.
- 101.Tektaş M, Tektaş N: Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Zaman Yönetimi ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23: 221-229,2010.
- 102.Tercanlı N: Hemşirelerin Algıladıkları Sosyal Destek ile Problem Çözme Becerisi Arasındaki İlişki. *Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 2011.*
- 103.Tezel A, Arslan S, Topal M, Aydoğan Ö, Koç Ç, Şenlik M: Hemşirelik Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri ve Depresyon Düzeylerinin İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 12(4): 1-10, 2009.
- 104.Topkaya N, Meydan B: Üniversite Öğrencilerinin Problem Yaşadıkları Alanlar, Yardım Kaynakları ve Psikolojik Yardım Alma Niyetleri. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1): 25-37, 2013.
- 105.Türkoğlu J: Hemşirelerin Bilişim Teknolojisini Kullanımı ve Etkileyen Faktörler. *Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2010.*
- 106.Ulaş AH, Çalışkan EF: Öğretmen Adaylarının Algılanan Bilgisayar Yeterlilikleri İle Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *15. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, 2016.*
- 107.Uysal H, Yıldız M, Dinçer M, Eybek Z: Hemşirelik Öğrencilerinin Bilgisayar ve Bilişim Teknolojileri Hakkındaki Farkındalıklarının Değerlendirilmesi. *G.O.P. Taksim E.A.H. JAREN*, 3(3):153-162, 2017.
- 108.Uysal Ö: Bilişim Teknolojileri Alanında Meslek Seçimini Yordayan Değişkenler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara, 2017.*
- 109.Vijayalakshmi P, Math SB: Response and Attitudes of Undergraduate Nursing students Towards Computers in Health Care. *Canadian Journal of Nursing Informatics*, *cjni.net/journal*, 8(3&4), 2013.
- 110.Vijayalakshmi P, Ramachandra, Math SB, Nursing Students' Attitudes Towards Computers in Health Care: A Comparative Analysis, *J. Health Inform* Abril-Junho; 6(2): 46-52, 2014.
- 111.www.tdk.gov.tr

112. Yalçın B, Tetik S, Açıkgöz A: Yükseköğretim Öğrencilerinin Problem Çözme Becerisi Algıları ile Kontrol Odağı Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(2): 19-27, 2010.
113. Yavuz Mumcu H, Döner Usta N: Öğretmen Adaylarının Bilgisayar ve İnternet Kullanımına Yönelik Tutumları. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 3(3): 44-55, 2014.
114. Yemen NK: Üniversite Öğrencilerinin Riskli Davranışları ile Problemler İnternet Kullanımı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2018.
115. Yıldırım B, Özkahraman Koç Ş, Sarıkaya Karabudak S: Hemşirelik ve Ebelik Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri ile Öğrenme Biçimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(3), 2014.
116. Yılmaz E, Karaca F, Yılmaz E: Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 12:1, 2009.
117. Yılmaz O, Akyürk AO: Meslek Lisesi Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri ile Bilgisayar Programlamaya Karşı Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *International Conference on Education in Mathematics, Science & Technology (ICEMST)*, 18-21, 2017.
118. Yoo MS, Park HR: Effects of Case-Based Learning on Communication Skills, Problem-Solving Ability and Learning Motivation in Nursing Students. *Nursing and Health Sciences* 17: 166-172, 2015.
119. Yücel D, Erkut H: Bilişim Teknolojilerinin Çalışma Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi, *itüdergisi/d Mühendislik*, 2(2): 49-59, 2003.
120. Yüksel A, Öz F: Hemşirelik Öğrencilerinin Üniversiteye Uyumunda Problem Çözmeye Dayalı Psikoeğitim Programının Etkinliğinin Değerlendirilmesi. *The Journal of International Lingual, Social and Educational Sciences*, 4(2): 242-262, 2018.
121. Yüksel A: Hemşirelik Öğrencilerinin Problem Çözme Öz Değerlendirme Sonuçları ve Etkileyen Faktörler Araştırması. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 37-49, 2015.
122. Yüksel M, Yılmaz E: Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeyleri İle Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *İlköğretim Online*, 15(3):1031-1042, 2016.
123. Zhang XH, Meng LN, Liu HH, Luo RZ, Zhang CM, Zhang PP, Liu YH: Role of Academic Self-Efficacy in The Relationship Between Self-Directed Learning Readiness and Problem-Solving Ability Among Nursing Students. *Frontiers of Nursing*, 5(1), 2018.
124. Zorlu AE: Impact of Information Technology Capability on Finance Firms' Performance. Bahçeşehir University, Graduate School of Social Sciences, İstanbul, 2018.

8-EKLER

EK-1. Tanıtıcı Bilgiler Formu

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNİN SAĞLIK BAKIMINDA BİLGİSAYAR KULLANIMINA YÖNELİK TUTUMLARINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Sevgili Öğrenciler;

Bu çalışma hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerilerinin sağlık bakımında bilgisayara yönelik tutumlarına etkisini incelemek amacıyla tanımlayıcı olarak planlanmıştır.

Araştırmaya katılmanız gönüllük esasına dayalıdır. Bu form aracılığıyla elde edilecek bilgiler gizli kalacak ve sadece bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. "Tanıtıcı Bilgi Formu"nu, "Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği"ni ve "Problem Çözme Envanteri"ni **eksiksiz** cevaplamanızı rica ediyorum.

Veri Toplama formu sizi bireysel olarak değerlendirmeye yönelik olmadığından **formunuz üzerine isminizi yazmayınız**. İlginiz ve yardımınız için teşekkür eder okul yaşamınızda başarılar dilerim.

Mine SEÇİR

Kafkas Üniversitesi Hemşirelik Anabilim Dalı

Yükseklisans Öğrencisi

Çalışmaya Katılmayı Kabul Ediyorum ()

Sınıfınız:

TANITICI BİLGİ FORMU

- Cinsiyetiniz () Kadın () Erkek
- Yaşınız:
- Medeni durumunuz?() Evli () Bekar
- Aşağıdakilerden hangisi ailenizin aylık gelir durumunu ifade eder?
() Gelirim giderimden fazla
() Gelirim gidre denk
() Gelirim giderden az
- Üniversiteye başlamadan önce yaşamınızın son 10 yılını geçirdiğiniz yeri işaretleyiniz.
() İl () İlçe () Köy-Kasaba
- Şu anda nerede kaldığınız işaretleyiniz?
() Öğrenci yurdunda
() Tek başıma evde
() Ailemle birlikte evde
() Arkadaşlarımla birlikte evde
() Diğer
(Belirtiniz:.....)
- Kendiniz hariç kardeş sayınızı yazınız.
.....
- Ailenizin öğrenim düzeyini işaretleyiniz.
Annenizin; Babanızın;
Okuryazar değil () ()
Okuryazar () ()
İlköğretim () ()
Lise () ()
Lisans () ()
Diğer (.....) (.....)
- Anne ve Babanızın mesleğini işaretleyiniz.
Annenizin; Babanızın;
() Ev Hanımı () Çalışmıyor
() Kamu çalışanı () Kamu çalışanı
() Emekli () Emekli
() İşçi () İşçi
() Kendi işi () Kendi işi
() Diğer (Belirtiniz ... () Diğer (Belirtiniz...)
- En son mezun olduğunuz okulu işaretleyiniz.
() Sağlık Meslek Lisesi(Bölüm:)
() Anadolu Lisesi
() Fen Lisesi
() Genel Lise
() Ön Lisans (Bölüm.....)
() Diğer (.....)

11. Sağlık meslek lisesi mezunuyusanız çalışıyor musunuz?
 Evet Hayır
12. Aşağıdakilerden hangisi öğrenme sürecinizde size en büyük engeli oluşturuyor? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
 Ekonomik sorunlar
 Zaman sorunu
 Teknoloji ile ilgili sorunlar
 Araştırma süreci ile ilgili sorunlar
 Nasıl öğreneceğini bilmeme
 Arkadaşlarla ilgili sorunlar
 Yurt sorunları
13. Mesleği tercih etme nedenleriniz nelerdir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
 Kendi isteği
 Aile tercihi
 İş imkânının fazla olması
 Üniversite okumak için
 İnsanlara yardım için
 Mesleği sevmek
 Diğer (.....)
14. Aşağıdakilerden hangisini/hangilerini mezuniyet sonrası dönemde yapmayı düşünüyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
 Lisansüstü eğitim yapmak
 Özel sektörde hemşire olarak çalışmak
 Kamuda hemşire olarak çalışmak
 Eğitimci olmak
 Yönetici olmak
 Diğer (Belirtiniz
15. Kişisel bilgisayara sahip misiniz?
 Evet
 Hayır
16. Kişisel bilgisayarınız yok ise bilgiye nasıl ulaşıyorsunuz?
 Arkadaşımın bilgisayarı
 Okulun bilgisayarı
 Kütüphane bilgisayarı
 Cep telefonu
- Diğer (.....)
17. Günde ortalama kaç saat internette zaman harcıyorsunuz?.....
18. Bilgisayar kullanırken en çok tercih ettiğiniz etkinlikler nelerdir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
 Bilgi kaynaklarına erişmek/konu taramak
 İnternette haber/bilgi/güncel kaynak takip etmek
 E-posta kullanmak
 Sohbet/Whatsapp/arkadaşlarla haberleşmek
 Oyun oynamak
 Sosyal medya kullanmak (facebook, instagram vb.)
 Ödev hazırlamak
 İnternette gezinmek
 Diğer.....
19. Hemşirelik eğitiminiz sırasında bilgisayar kullanımı ile ilgili ders/kurs aldınız mı?
 Hayır Evet (.....)
20. Hastanelerde bilgisayar kullanımının hasta bakımına etkisi sizce nasıl?
 Olumlu Olumsuz

EK-2: Problem Çözme Envanteri

PROBLEM ÇÖZME ENVANTERİ

Cevaplarınızı, bu tür problemlerin nasıl çözülmesi gerektiğini düşünerek değil, böyle sorunlarla karşılaştığınızda gerçekten ne yaptığınızı düşünerek vermeniz gerekmektedir. Bunu yapabilmek için kolay bir yol olarak her soru için kendinize şu soruyu sorun: “Burada sözü edilen davranışı be ne sıklıkla yaparım?”.

Yanıtlarınızı aşağıdaki ölççeğe göre değerlendirin:

1. *Hep böyle davranırım* 4. *Arada sırada böyle davranırım*
 2. *Çoğunlukla böyle davranırım* 5. *Ender olarak böyle davranırım*
 3. *Sıklıkla böyle davranırım* 6. *Hiç böyle davranmam*

Ne kadar sıklıkla böyle davranırsınız?

1. Bir sorunumu çözmek için kullandığım çözüm yolları başarısız ise bunların neden başarısız olduğunu araştırmam	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
2. Zor bir sorunla karşılaştığımda ne olduğunu tam olarak belirleyebilmek için nasıl bilgi toplayacağımı uzun boylu düşünmem	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
3. Bir sorunumu çözmek için gösterdiğim ilk çabalar başarısız olursa o sorun ile başa çıkabileceğimden şüpheye düşerim.	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
4. Bir sorunumu çözdükten sonra bu sorunu çözerken neyin işe yaradığını, neyin yaramadığını ayrıntılı olarak düşünmem.	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
5. Sorunlarımı çözme konusunda genellikle yaratıcı ve etkili çözümler üretebilirim.	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
6. Bir sorunumu çözmek için belli bir yolu denedikten sonra durur ve ortaya çıkan sonuç ile olması gerektiğini düşündüğüm sonucu karşılaştırırım.	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
7. Bir sorunum olduğunda onu çözebilmek için başvurabileceğim yolların hepsini düşünmeye çalışırım.	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
8. Bir sorunla karşılaştığımda neler hissettiğimi anlamak için duygularımı incelerim	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
9. Bir sorun kafamı karıştırdığında duygu ve düşüncelerimi somut ve açık seçik terimlerle ifade etmeye uğraşmam.	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
10. Başlangıçta çözümünü fark etmesem de sorunlarımın çoğunu çözme yeteneğim vardır	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
11. Karşılaştığım sorunların çoğu, çözebileceğimden daha zor ve karmaşıktır	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
12. Genellikle kendimle ilgili kararları verebilirim ve bu kararlardan hoşnut olurum.	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
13. Bir sorunla karşılaştığımda onu çözmek için genellikle aklıma gelen ilk yolu izlerim	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
14. Bazen durup sorunlarım üzerinde düşünmek yerine, gelişigüzel sürüklenip giderim.	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
15. Bir sorunla ilgili olası bir çözüm yolu üzerinde karar vermeye çalışırken seçeneklerimin başarı olasılığını tek tek değerlendirmem.	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
16. Bir sorunla karşılaştığımda, başka konuya geçmeden önce durur ve o sorun üzerinde düşünürüm.	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
17. Genellikle aklıma ilk gelen fikir doğrultusunda hareket ederim.	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
18. Bir karar vermeye çalışırken her seçeneğin sonuçlarını ölçer, tartar, birbirleriyle karşılaştırır, sonra karar veririm.	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
19. Bir sorunumu çözmek üzere plan yaparken o planı yürütebileceğime güvenirim	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
20. Belli bir çözüm planını uygulamaya koymadan önce, nasıl bir sonuç vereceğini tahmin etmeye çalışırım.	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
21. Bir soruna yönelik olası çözüm yollarını düşünürken çok fazla seçenek üretmem.	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
22. Bir sorunumu çözmeye çalışırken sıklıkla kullandığım bir yöntem, daha önce başıma gelmiş benzer sorunları düşünmektir.	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
23. Yeterince zamanım olur ve çaba gösterirsem karşılaştığım sorunların çoğunu	(1) (2) (3) (4) (5) (6)

çözebileceğime inanıyorum.	
24. Yeni bir durumla karşılaştığımda ortaya çıkabilecek sorunları çözebileceğime inancım vardır.	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
25. Bazen bir sorunu çözmek için çabaladığım halde, bir türlü esas konuya giremediğim ve gereksiz ayrıntılarla uğraştığım duygusunu yaşıyorum.	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
26. Ani kararlar verir ve sonra pişmanlık duyarım	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
27. Yeni ve zor sorunları çözebilme yeteneğime güveniyorum	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
28. Elimdeki seçenekleri karşılaştırırken ve karar verirken kullandığım sistematik bir yöntem vardır.	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
29. Bir sorunla başa çıkma yollarını düşünürken çeşitli fikirleri birleştirmeye çalışmam.	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
30. Bir sorunla karşılaştığımda, bu sorunun çıkmasında katkısı olabilecek benim dışındaki etmenleri genellikle dikkate almam.	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
31. Bir konuyla karşılaştığımda, ilk yaptığım şeylerden biri, durumu gözden geçirmek ve konuyla ilgili olabilecek her türlü bilgiyi dikkate almaktır.	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
32. Bazen duygusal olarak öylesine etkilenirim ki, sorunumla başa çıkma yollarından pek çoğunu dikkate bile almam.	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
33. Bir karar verdikten sonra, ortaya çıkan sonuç genellikle benim beklediğim sonuca uyar.	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
34. Bir sorunla karşılaştığımda, o durumla başa çıkabileceğimden genellikle eminimdir.	(1) (2) (3) (4) (5) (6)
35. Bir sorunun farkına vardığımda, ilk yaptığım şeylerden biri, sorunun tam olarak ne olduğunu anlamaya çalışmaktır	(1) (2) (3) (4) (5) (6)

EK-3: Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği**SAĞLIK BAKIMINDA BİLGİSAYAR KULLANIMINA YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ**

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Bilgisayar, her konuda, bir fırsat aracıdır					
2. Sağlık bakımı sisteminde bilgisayar kullanımı, kırtasiye yükünü azaltır					
3. Bilgisayar ile barışık değilimdir.					
4. Bilgisayar klavyesini kullanma becerisine sahip olduğumu düşünüyorum.					
5. Bilgisayar kullanacağımı düşündüğümde kendimi alarmda/ streste hissediyorum					
6. Parmaklarımı, mükemmel bir şekilde, kullanma becerisine sahibim.					
7. Evde, sık sık, bilgisayar kullanırım					
8. İyi bir bilgisayar kullanıcısı olmayı arzu ederim					
9. Yatak başı bilgisayar kullanımını, hastaları rahatsız edeceğini düşünüyorum					
10. Bilgisayar kullanımı konusunda, kendimi asla rahat hissetmeyeceğim					
11. Bilgisayarlar, yaratıcı olmam konusunda bana yardım edebilir					
12. Bir bilgisayar programına yönelik kursa katılmayı isterim					
13. Bilgisayar kullanmak, sinir bozucu bir iştir					
14. Bilgisayar kullanan insanların bu konudaki teknik ifadelerini dinlerken gözüm korkuyor					
15. Gün gelecek, bilgisayarlar, sağlık profesyonellerinin yerini alacak					
16. Bilgisayar kullanırken, her şey kontrolümün altındadır					
17. Teknolojik ürünler ve makinelerle iyi bir şekilde ilişki kuruyorum					
18. Bilgisayar kullanımında uzman olabileceğim konusunda kendime güveniyorum					
19. Bilgisayar ile yazdığımda, yaratıcılığımın arttığını hissediyorum					
20. Sağlık bakımı sisteminde bilgisayarların kullanımı, hemşireler için daha fazla iş yükü oluşturacak					
21. Bilgisayarlar, önemli sorun çözme aracıdır					
22. Bilgisayarlar, çok iyi öğrenemeyeceğim kadar karmaşıktır					
23. Bilgisayarlar, bireysel ve insancıl bakışı engeller					
24. Sağlık bakımı sisteminde bilgisayar kullanımının gelecekteki konumu beni heyecandırıyor					
25. Bilgisayar kullanacağımı düşündüğümde, kendimi rahatsız ve kafam karışmış hissediyorum					
26. Evime bilgisayar almak istemem					
27. Hemşirelikte bilgisayar kursu ve kullanımının tamamen gereksiz olduğunu düşünüyorum					
28. Bilgisayarları seven insanların, içe kapanık ve anti sosyal olduğunu düşünüyorum					
29. Bilgisayar konusunda, birçok uzman ve yöneticiden daha fazla bilgi sahibiyim					
30. Bilgisayar ile çalışmak sıkıcı ve bezdirici bir iştir					
31. Bilgisayar kullanmayı kolaylıkla öğrenebilirim					
32. Bilgisayarlar ve teknoloji kullanımı konusunda, kendimi rahatsız hissediyorum					
33. Tüm sektörlerde kullanılan bilgisayarların, sağlık bakımı sisteminde					

kullanılması doğaldır					
34. Sağlık ve hemşirelikle ilgili konuları internetten araştırmayı severim					
35. Bilgisayar ile kayıt, el yazısı ile kayıt tutmaktan daha uzun zaman alır					
36. Meslektaşlarım ile iletişimde, teknolojiyi kullanmayı severim(örn. elektronik posta vb.)					
37. Bilgisayarlar, hemşirelikle ilgili konuları, bilgileri ve araştırmaları takip etmeme yardım eder					
38. Bilgisayarlar beni hastalarımın uzaklaştırıcı araçlardan biridir					
39. Hemşirelik uygulamalarında bilgisayar kullanma düşünmesi beni endişelendiriyor					
40. Teknoloji kullanımı hastalarımı kapsamlı bakım verebilmemi olumsuz etkiliyor					

EK-4: Problem Çözme Envanteri Kullanımı İzin Yazısı

 Handan Deniz Ayalp <hdenizayalp@gmail.com>
Alınış: bana

02:46 (18 saat önce)

Aşağıda bulunan izin yazısı ve söz konusu ölçeğe ilişkin materyaller, Prof. Dr. Nesrin Hisli Şahin tarafından gönderilmektedir.

Sayın Seçir,

Problem Çözme Becerileri Ölçeği'ni araştırma amaçlı olarak kullanmanızda benim açımdan bir sakınca bulunmamaktadır. Ancak Ölçeğin orijinalinin Paul Heppner tarafından geliştirilmiş olduğunu ve o nedenle kendisine gereken referansın verilmesi gerektiğini de hatırlatmak isterim. Ayrıca, sizden önemli ricam, Ölçeğin başka kopyalarını değil, size gönderdiğim kopyasını, puanlama anahtarını ve ölçeğin son sayfasındaki kaynakçayı da kullanmanızdır. İlgili kaynakçayı da dijital ortamda olduğundan iletiyorum. Çalışmanızda başarılar dilerim.

19 Ekim 2017 10:21 tarihinde Nesrin Hisli Şahin <nesrinhislishahin@gmail.com> yazdı:

Begin forwarded message:

From: mine ezer <mineezer@gmail.com>
Date: October 18, 2017 at 11:31:23 AM ECT
To: nesrinhislishahin@gmail.com

EK-5: Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Kullanımı İzin Yazısı

 NURTEN KAYA 17 Ekim
Alıcı: bana ▾

Sayın Sağlık Seçmişiz konu için sizi kuderim. Çalışmanızda Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği'ni kullanabilirsiniz. Çalışmanızda kolaylıklar dilerim..

Doç. Dr. Nürten Kaya
İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü

Adres: İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
Demirkapı Cad. Karabal Sk. Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi Bahçesi İçi 34749 Bakırköy/İSTANBUL/TÜRKİYE
Tel.: +90(212) 414 15 00 (40137)
Faks: +90(212) 414 15 15
E-posta: nurka@istanbul.edu.tr; nurtenkaya86@gmail.com; nurtenkaya86@hotmail.com

Nürten Kaya, PhD, BSN, Associate Professor
Istanbul University, Health Sciences Faculty, Department of Midwifery

Office address: Demirkapı Cad. Karabal Sk. Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi Bahçesi İçi 34740 Bakırköy-İstanbul/Turkey
Tel.: +90(212) 414 15 00 (40137)
Fax: +90(212) 414 15 15
E- mail: nurka@istanbul.edu.tr, nurtenkaya66@gmail.com, nurtenkaya66@hotmail.com

11 Ekim 2017 16:13 tarihinde mine.m <mine.m@gmail.com> yazdı:

Ek- 6: Kafkas Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurulu İzin Yazısı

T.C
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
Tıp Fakültesi Dekanlığı
(Etik Kurul Başkanlığı)

Sayı : 80576354-050-99/ 180
Konu : Etik Kurul Değerlendirmesi.

13/12/2017

Sayın; Yrd.Doç.Dr.Arzu KARABAĞ AYDIN
Kafkas Üniversitesi Sağlık Fakültesi

“Hemşirelik Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutumlarına Etkisinin İncelenmesi” adlı çalışmanız Kafkas Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurulu komisyonunca 13.12.2017 tarih ve 10 numaralı oturumda incelenmiş ve çalışmanın Etik Kurul yönergesindeki şartlara uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Bilgilerinize rica ederim.

Doc.Dr.Barlas SÜLÜ
Etik Kurul Başkanı

Eki: 1. Adet Yönetim Kurulu Kararı

Ek-7: Kafkas Üniversitesi Kurum İzin Yazısı

T.C.
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı

Sayı : 81829502-399.99-E.3253
Konu : Mine SEÇİR

24/01/2018

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığına)

İlgi : 22.01.2018 tarih ve 10829923-030.99-3037 sayılı yazımız.

İlgi yazıya istinaden Fakültemiz Hemşirelik Bölümü Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Arzu KARABAĞ AYDIN'ın danışmanlığındaki yüksek lisans öğrencisi Mine SEÇİR'in "Hemşirelik Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutumlarına Etkisinin İncelenmesi" başlıklı tez çalışmasını Fakültemiz Hemşirelik Bölümü öğrencilerine uygulayabilmesi Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi arz ederim.

e-İmzalıdır

Prof. Dr. Engin KILIÇ
Dekan V.

Kafkas Üniversitesi Rektörlüğü Turan Çelik Caddesi Merkez/KARS
Telefon: (474) 225 11 50 Faks: (474) 225 11 61 E-Posta: info@kafkas.edu.tr
www.kafkas.edu.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin: Çetin YILDIZ
Tel: 3252 E-Posta: sbf@kafkas.edu.tr

Bu belge 5070 sayılı e-İmza Kanununa göre Prof. Dr. Engin KILIÇ tarafından 24.01.2018 tarihinde e-İmzalanmıştır.
Furaşınızı <http://194.77.41.38/E-Imza/Default.aspx> linkinden ECA23AEAXC kodu ile doğrulayabilirsiniz.

9. ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Mine SEÇİR
Doğum Tarihi : 01.03.1994
Doğum Yeri : Alaca
Uyruğu : T. C.
Adres : Sarıkamış Devlet Hastanesi
Yoğun Bakım Ünitesi
Tel : 05418356191
E- mail : minesecir@gmail.com
Unvan : Hemşire
Eğitim:

Derece	Alan	Üniversite	Yıl
Lisans	Hemşirelik	Aksaray Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu	2011-2015
Yükseklisans	Hemşirelik	Kafkas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü	2016-2019

Yabancı Dil: 70.00 (Yökdil 2017)